

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO

RAFAELOVE DRUŽBE IN IZSELJENSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

LETO VIII

*

ŠTEV. 4

*

LJUBLJANA

APRIL

1938

Duhovna vez z našimi izseljenci

Na izseljenski akademiji v Ljubljani, o kateri poročamo na drugem mestu, je imel ljubljanski knegoškof dr. Gregorij Rožman, predsednik Rafaelove družbe, velepomemben govor, ki ga na tem mestu dobesedno priobčujemo.

Premalo se zavedamo, kako pomembno je izseljenstvo za naš narod.

V stotisoče gre število onih, ki so zapustili našo lepo slovensko zemljo in odšli na tuje iskat kruha, ne zmerom boljšega, pač pa večji kos kruha, ker zemlja domača nima vedno dovolj kruha za vse svoje otroke.

Vsak izseljenec je kakor kapljica krvi iz žil narodnega telesa. Kaplja za kapljo izteka in se zgublja v tujini. Nepretrgana transfuzija naše krvi v žile tujega telesa. Telo tujega naroda poživlja in pomlaja kri iz naših žil. Ali se tega zavedamo? Ali čutimo bolečino ob vsaki kapljici krvi, ki jo izgubljam?

Udje našega narodnega telesa so izseljenci, ki se trgajo iz živga našega telesa. Ali nas to boli? Ali nam je kaj mar za ude, ki odhajajo in okrnjujejo celotnost našega naroda?

Če smo zdrav narod in živ in samozavesten, moramo čutiti, kako v svojih izseljencih ginevamo. Potem moramo skrbeti, da si člani, ki odhajajo v tujino, ohranimo. Če se za svoje brate in sestre v tujini več ne zmenimo, če nas njihova usoda več ne briga, njihovo trpljenje in zapuščenoost več ne boli, je narod bolan, počasni smrti zapisan, ker ne čuti več, kako ud za udom odмира.

Mi hočemo živeti ne samo kot poedinci, ampak kot narod, zato moramo gledati, da se vezi med nami in izseljenci ne trgajo, temveč da vedno močnejše in trdnjše postajajo. Vez, ki nas v življenjsko občestvo veže z vsemi, ki so se izselili, ne sme biti samo denar, ki ga pošiljajo domov; duhovna mora biti ta vez, ki je močnejša od vsake materialne vezi; vez, ki duše druži in srca veže, ki se izraža v enakosti mišljenja, v izmenjavi narodnih kulturnih dobrin in ki je globoko zasidrana v živi veri naših očetov.

Današnja akademija ima namen, da spletne trajnejše vezi med nami in izseljenci, da zlasti mladino opozori na njeno prevažno nalogo, vzdrževati stike z brati in sestrami v tujini.

Trojna je vrsta naših izseljencev.

1. Najprej so taki, ki imajo namen, da se iz tujine po nekaterih letih vrnejo v svojo domovino. Ti že sami nočejo raztrgati vseh vezi s svojo rodno zemljo, saj nosijo

s seboj v duši sliko tistega kotička naše zemlje, kjer hočejo ustvariti sebi in svojim skromen domek, da bi potomci njihovi brez prevelikih mučnih skrbi srečni v njem živeli.

Duhovna zveza med njimi in nami je tem bolj potrebna, ker bodo prišli nazaj in prinesli s seboj ali zdravje ali bolezen. Vzdrževati moramo z njimi živahne stike, zato, da si ohranijo vse dobre in plemenite osobine slovenskega naroda, da si ohranijo vero, katera je bistven del slovenskega človeka, da ne podležejo tistim močnim vplivom tujine, ki v njihovih dušah pogase ogenj verne slovenske osebnosti.

Ni brez pomena, kakšni se vrnejo, kakšne ideje prinesejo s seboj, kakšno mišljenje bodo razširjali okrog sebe, ko se naselejo zopet v svojih domovih. Ako se vrnejo dobri in obogateni z izkušnjami v tujini,

so lahko dober kvas, ki blagoslovljeno deluje na okolico. Morejo pa postati strup za svoj domači kraj, če so se odtujili veri, jeziku in miselnosti svoje matere.

Naj torej ti izseljenci vedo in čutijo, da jih ne pozabljamo ne v mislih ne v molitvah, ampak da jih imamo za polne in žive ude na skupnem narodnem telesu, da nam je pri srečanju njihova usoda, da z njimi trpimo in se z njimi njihove sreče razveselimo — z vsemi našimi po Holandiji in Nemčiji, po Belgiji in Franciji, po Kanadi in Argentini.

2. Potem so taki izseljenci, ki so si v tujini že postavili svoj dom in se ne nameravajo več vrniti na rodno zemljo — razen na kratek obisk, da si obudijo mladostne spomine.

V dušah teh živi neizbrisljiv spomin na domačo rodno zemljo. Vsak pozdrav iz domačega kraja jim je drag, vsako pismo dobrodošlo. Tisoč tihih misli plete vez z domovino. Videti jih je treba in slišati. Videti solze, ki jim orosijo oči, ko jim pripoveduješ o domači zemlji, o ljudeh v domačem kraju, o cerkvah po gričih, o zvonovih, ki pošiljajo svojo ubrano pesem preko njiv in holmov, o vinogradih in belih zidanicah. — Odkar sem toliko solz videl blesteti v očeh naših ljudi po širni Ameriki, šele razumem, s kakšnimi vezmi vise njih srca na domovini, pa četudi jim je Amerika postala nova domovina, ki jim reže boljši in večji kos kruha, kot ga jim je mogla dajati trda slovenska zemlja. Pripovedovali so mi, da ne mine dan brez misli na rodno hišo in zemljo; da vsak dan v duhu prehajajo pota in steze, po katerih so v mladosti hodili doma. Vsak dan jim romajo misli in želje nazaj. Nikdar ne pozabim otožnosti v očeh premnogih, ki so mi izražali željo: še enkrat pred smrtjo bi rad videl svoj rojstni kraj, a ni sredstev za tako dolgo pot. Ostane jim v duši le neizpolnjena želja.

Brezsrčnost bi bila, če bi mi tem našim rojakom ne pošiljali iz domače zemlje prav tako vročih pozdravov, kakor je njih hrepenenje po domovini vroče. Pozdravi, slike, časopisi, knjige, pisma bi morali romati od nas k njim in vzdrževati živo zvezo z njimi, ki tako hitro izumirajo. Dnevno se njih števílo krči. Vsak dnevnik iz Amerike prinaša poročila o novih smrtnih slučajih. Še nekaj

desetletij, pa ne bo nobenega več v Združenih državah severne Amerike. Ne bodimo brezsrčni, pozlatimo jim zadnja leta z zlatimi spomini iz domovine!

3. Kmalu bo, zlasti v Severni Ameriki, ostala le **tretja vrsta** naših ljudi, to so **potomci naših izseljencev**, ki so že v tujini rojeni in vzgojeni, ki so že ondotni državljani. Našo zemljo poznajo samo iz pripovedovanja svojih staršev. Niso videli naših lepih krajev, ne poznajo nas, jezik naš le za silo razumejo. Vsa izobrazba jim je dana v tujem jeziku, ki jim je postal materin jezik.

Ti potomci naše krvi nam ne smejo postati duhovno tuji. Zavedajo naj se, da je slovenska kri v njih, da smo po krvi in materini besedi isti rod. Res s svojim delom bodo materialno in duhovno bogatili drug narod, a vedo naj, čigave so krvi in kakšnega porekla. Spoštujejo naj rod, iz katerega so izšli, jezik svojih prednikov naj vsaj nekoliko poznajo in ohranijo kot dragocen ostanek svojih prednikov.

Da bo to, moramo mi vzdrževati z njimi stalne in živahne zveze. Naša dolžnost je, da jim kažemo **lepoto naše zemlje**, ki ji ni para na vsem širnem svetu; da jim posredujemo **bogastvo našega duha** v delih umetnosti in **kulturo našo**, ki je tolikšna, da ni treba biti sram ne nas, ne naših izseljencev med velikimi in visoko kulturnimi narodi. Naša dolžnost je, da jim svetimo z zgledom našega iskrenega verskega življenja, da bo vez iste vere tem čvrstejša, čim bolj se rahlja vez istega jezika.

Mladina, ti si poklicana, da navežeš stike, pismene in ustne, z mladim rodом naših izseljencev. Mlada srca najdejo v mladih srčih najlepši odmev, najživahnejši odziv!

Mladina, ti ne pozabi na izseljence, da oni ne pozabijo na nas.

Zgled je naši mladini dala šola v Ljubotmeru. Šolarji so poslali v Ameriko (v Chicago) album slik iz raznih krajev naše domovine; nekaj slik so sami naslikali; napisali so pristrčna pisma, odkrita in ljubezniva, da so do solz ganila stare izseljence. In še žaro domače rodne prsti so dodali.

Takole pišejo iz Amerike o vtisu te pošiljke: »Ko smo slišali pozdrav, mar bi komu zamerili, če so mu ob tem pridrsle solze ljubezni do domače grude iz oči in spolze tiho po licu... Kaj vam bom še nadalje razkladal naša čustva, saj se vsi razveselimo že samo pisma, ki ga dobimo iz domovine, ki je šlo samo skozi roke teh, ki trpe na domači grudi. Koliko bolj smo pač pozdravili zemljo, ki nas je redila, ko smo bili še doma, ki je bila naš znoj, ki je z nami vriskala, kadar smo bili veseli, in z nami žalovala ter pila naše solze, kadar smo se žalostili. Kako radi bi bili tedaj te otroke objeli in jih pritiskali na svoja srca. Za zdaj pa, otroci ljutomerske šole, ki smo bili deležni vaših pozdravov, najlepša hvala in Bog plačaj! Po vaši zaslugi je prišel med nas tisti večer — košček drage nam domovine.« (Ave Maria, febr. 1938, str. 21.)

Ali ne bi mogla vsaka šola napraviti izseljencem od časa do časa istega veselja? Ali ne bi mogli od povsod, od koder so izseljenci, poslati jim včasih košček drage jim domovine.

Tako važno je to, da se mora organizirati redno dopisovanje naših šol — posebno

Izseljenska akademija

„Mladina v domovini za izseljensko mladino“

Izseljenska akademija je za nami. Dne 27. marca tega leta se je vršila akademija pod pokroviteljstvom bana g. dr. Marka Natlačenca v frančiškanski dvorani. Nad 300 dijakov in dijakinj se je odzvalo naši prošnji za sodelovanje. Veseli, polni svežih sil, so prihiteli pod vodstvom svojih gg. profesorjev in učiteljic, da pokažejo ljubezen do naših rojakov v tujini. Za odrom, na odru in v dvorani je bilo polno mladega življenja. Dvorana je bila nabito polna, precej ljudi pa je moralo oditi, ker ni bilo niti prostora več v dvorani.

Med udeleženci so bili: ban g. dr. Marko Natlačen z gospo soprogo, prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman, ljubljanski župan g. dr. Juro Adlešič, predsednik Prosветne zveze g. dr. Lukman, podpredsednik Rafaelove družbe p. Kazimir Zakrajšek, prosvetni inšpektor g. prof. M. Bajuk, načelnik socialnega oddelka banske uprave g. dr. Kosi, nadzornik osnovnih šol g. prof. Jeglič, ravnatelj učiteljske šole g. prof. Dolenec, g. dr. Breznik, ravnatelj škofijskih zavodov v Št. Vidu, g. dr. Kanušič, univ. prof. g. dr. V. Korošec ter mnogi drugi odličniki.

Med mladino pa so bili učenci ljudskih in meščanskih šol, dijaki raznih srednjih in strokovnih šol. Vsi udeleženci so pozorno sledili lepemu sporedu, katerega so sodelujoči izvajali zelo skrbno in z globokim doživetjem. Vse točke so bile tople izliv ljubezni trpečega slovenskega srca do brata v tujini. V duhu smo doživeli izseljenčovo slovo od rodne grude, njegovo trpljenje na tuji poljani in čudovito pesem hrepenenja v tujem svetu po domovini. In te misli je mladina doumela.

Za otvoritev so izvajali dijaki in dijakinje učiteljske šole pod vodstvom g. prof. Repovža tri klasične slovanske skladbe. Vse skladbe je godalni orkester brezhibno izvajal.

Oder so zapuščali zadnji dijaki, ki je stopil nanj prevzvišeni g. dr. Gregorij Rožman, da s svojo besedo poveže vse točke sporeda in mislim na izseljence doda praktična navodila, kako jim bo mladina v denjau pomagala.

Govor, ki ga objavljamo na prvi strani, je izzvenel v željo: »Mladina v domovini naj rešuje izseljensko mladino!«

Po slavnostnem govoru je nastopilo 12 učenk III. razreda ljudske šole Lichtenturnovega zavoda, ki so izvajale ljubko simbolično vajo po pesmi »Ločitev«. Mala Stančka je topla povedala besedilo ob spremljavi

srednjih šol — z našimi izseljenci, posebno z njihovi v tujini rojenimi otroki. Velika stvar je to, vredna, da se je lotimo. In sveta dolžnost naša je, da vzdržujemo vezi z vsemi širom zemlje, ki so kri naše krvi. Od dela do dela sveta naj se pletejo duhovne vezi med nami in vsemi, ki so naši, da ostanemo povezani v eno duhovno občestvo z ljubljeno in nikdar pozabljeno domovino, da ne pojdejo v izgubo naši bratje in sestre v tujini, katere od tu danes iz dna srca in duš pozdravljamo.

klavirja in vijoline. Učenke so nato izvajale z enostavnimi gibi, a tembolj pristrčnimi, bolest ob ločitvi od očeteve hišice. Ti hemu vprašanju, ali ga bo rojak še kdaj videl, sledi vroča prošnja: Bog živi te! Vaja je bila topla doživetje doma in ločitve od njega vsakemu udeležencu.

Lepa je bila deklamacija: M. Kunčič — Pismo v tujino, katero je ganljivo povedala Ljubica Božič, učenka II. razreda vadbice. Spominjala je očeta v tujini obljud, katere je govoril ob slovesu. V zadnjih besedah pa je izrazila trpko bolest — leto dni že ni od njega nobenega glasu. Temna povest mnogih naših izseljenskih očetov je v tem.

Zbor uršulinskih šol je brezhibno odpel pod vodstvom č. M. Egidije pesmi G. Ipavec: O mraku, A. Nedved: Želja in St. Premrl: Zdravica. Človek je občutil ob teh pesmih lepoto in bogastvo naših pesmi in željo, da bi jih slišali naši rojaki na tujih poljanah.

Nato je izvajalo 10 učenk III. razreda meščanske šole Lichtenturnovega zavoda simbolično vajo po pesmi »Tiha luna«, ki jo je pel zbor škofijskega zavoda iz Št. Vida pod vodstvom g. prof. M. Tomca. Pesem izraža veliko hrepenenje rojaka v tujini po domovini. Učenke so z lepimi gibi prikazale to hrepenenje. Slika za sliko se je prelivala v ubranost trpljenja, ki je povezano z vročim hrepenenjem po domu. To ubranost je povečala še svetlobna harmonija.

Zelo posrečen je bil nastop dijakinje učiteljske šole Metke Cimperšek, ki je dovršeno zaigrala Smithovo klavirsko skladbo in tako začela drugi del sporeda.

Dijaki škofijskega zavoda so izvajali ob recitaciji Zupančičeve »Dume« (odlomke) simbolično vajo. V rdeči luči in ob spremeljavi pesmi »Kje dom je moj?« so prikazali možato trpljenje našega izseljenca v Vestfaliji. Z globokim doživetjem so izvajali vso vajo, ki je prebridka življenjska povest mnogih naših izseljencev. Gotovo spada vajo med najlepše simbolične vaje. Doživeli so pesem sami in z njimi so jo doživljali vsi udeleženci.

Zbor I. dekliške meščanske šole je zapel pod vodstvom gospe Fr. Saršonove pesmi: St. Premrl: Rože za Marijo, M. Tomc: Zvonovi, M. Bajuk: Kdo bo? in Naša pesem. Tudi te pesmi je zbor prav dobro izvajal; koliko truda in požrtvovalnosti smo čutili ob njih. Noben trud pa ni prevelik ob misli na naše rojake.

Sledila je pesem St. Premrl: Domotožje, ki sta jo zapeli dijakinji Vahen in Ahlin tako pristrčno, da je gotovo vsak občutil tiho bolest, ki jo povzroča domotožje.

Zbor dijakov škofijskega zavoda iz Šent Vida je zapel pod vodstvom g. prof. M. Tomca brezhibno sledeče pesmi: St. Premrl: Bela cesta, D. Jenko: Na tujih tleh, A. Nedved: Domovina, mili kraj, narodni: Slovensko dekle in Popotnik pridem čez goro, Ferjančič: Planinarica, A. Hribar: Oj, hišica očeta. Vse pesmi so bile tako topla izvajane, ogrele so udeležence, da bi jih poslušali še

Velikonočne misli . . .

»Vstal je.« je odrešilna beseda, ki jo vsako leto znova čujemo na velikonočno jutro. Noč je minila, nad svetom je zasijala jutranja zarja. Kakor če so strti zimski mrazovi in zopet toplo sonce sije v deželi. Jezus, odet z nebeško lepoto, je stopil iz groba smrti, le s svetlobo ožarjene rane spominjajo na dan trpljenja. Grob je odprt, čuvaji so zbežali, med njegovimi sovražniki vlada groza, med njegovimi prijatelji radostno upanje. Resnica je zmaga nad lažjo, pravica nad krvavim nasiljem. Vsaka njegovih besed je znova potrjena s pečatom njegove božje moči nad življenjem in smrtjo. »V resnici, ta je Sin božji.«

Ne vemo, nad kom naj se bolj radujemo: ali nad Zveličarjem ali nad seboj. Naša »aleluja« se venomer razlega iz veselega srca, kakor jo tudi naša duhovna mati Cerkev kar naprej rabi, komaj da spregovori nekaj molitvenih besed v pozdrav. Tako pri sv. maši, v dnevni duhovniški molitvi; celo dnevno »angelovo čiščenje« je zamenjala z veselo: Regina coeli, laetare, alleluja, raduj se, nebeška Kraljica, aleluja! Podoba Novostalega bo 40 dni na naših oltarjih, z zmago-slavnim bandomer v roki — šele tedaj bo izginila, ko nam bo še bolj veselo vest oznanil praznični evangelijski vnebohoda: »Kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil odvzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo.« (Dela I, II.)

Velikonočni čas je čas veselja, Grob Vstalega prinaša več veselja kakor milijoni zibelk. Kajti tu je bila smrt premagana. »Smrt, kje je tvoje žrelo?« Najhuši jarem, pod katerim zdihujemo ljudje, je smrt, ki jo nosimo s seboj. Naše življenje je neprestano umiranje. Trudimo se, da bi dosegli vrhunec življenja, polno moško dobo. Toda mnogi sploh ne splezajo tako visoko, prej jih smrt potegne nizdol. Drugi, ki se jim posreči, da prekoračijo zenit, pa tedaj stoprav živo čutijo, s koliko hitricco drve proti odprtemu grobu. Ali je mogoče, da more biti človek pri tem vesel? Mar niso vse življenjske radosti le plapolajoč odsvit grobne luči. Nikakor ne za tiste, ki veruje v od smrti Vstalega. Za tega je življenje potovanje, na koncu katerega ga pozdravlja očetova hiša. Za tega je življenje prehod in smrt le temna vrata, ki vodijo k večni luči. »Večna luč naj jim sveti!« Na velikonočno jutro je vzšla ta večna luč zato, da ne žalujemo, »kakor tisti, ki nimajo upanja«.

Velikonočni čas je čas zmago-slavlja. Ne le enkrat se je zgodilo v zgodovini, da je odmeval

klic: Na križ z njim!; ni bilo samo enkrat, da je bil kak rešenik zasramovan in pribit na križ. Nêstetokrat je bila in bo resnica in pravica križana. In mi začudeni zmagujemo z glavo in ne moremo razumeti, zakaj božja pravičnost takoj v vsakem primeru ne napravi reda! Pri tem ne pomislimo, da bi Vsesveti imel vzroka dovolj, poklicati tudi nas, morda celo v prvi vrsti — na odgovor. Resnica in pravica nosita na zemlji čisto suženjske verige in je treba na dan osvobojenja včasih zelo dolgo, dolgo čakati. Tako je v življenju poedinih ljudi, ki čisto ne dožive zmage božje pravice in tako je tudi v zgodovini narodov, kjer se zdi, da bo nedolžno prelita kri in krivica, storjena narodu, sploh ostala nekaznovana. Ali ne smemo pozabiti, da čednost še ni nikdar bolj sramotno podlegla nasilju in sovražnikom kakor na Golgoti. Toda še nikdar tudi ni tako zmago-slavno triumfirala nad zlobo in nevednostjo kakor velikonočno jutro. »Peklo, kje je tvoja zmaga?« Tako je od smrti Vstali postal porok zmage, ki je odločena resnici, dobroti in temu, kar je božjega in nadnaravnega. To božje poroštvo nam je nadvse dragoceno in potrebno v času, ko mnogi zdvajajo nad tem, da pravica končno ne odnese zmago in ko mnogi z malovernostjo poslušajo besede: »Ne boj se, mala čreda, Očetu je dopadlo, da vam da svoje kraljestvo.« Naj boji še tako dolgo trajajo, zmagovalce ostane Bog! Vstali je vernim znamenje, da je končna zmaga pridržana Bogu in njim, ki se Boga drže.

Velikonočni čas je tudi čas vstajenja. Čisto veselje hoče najti v človeškem srcu tudi čisto posnazen prostor. Seveda to ne gre brez vere, vera pa ne živi brez neke ljubezni: »Zatorej obhajajmo praznik ne s starim kvasom, tudi ne s kvasom hudobije in malopridnosti, ampak z opresniki čistosti in resnice« (1. Kor. 5, 8). Cerkev ni brez pomena postavila v velikonočni čas duhovnega obnovenja s spovedjo in Evharistijo. Vstajenja naj ne bi praznovali le simbolično v liturgiji, ampak ga notranje in resnično v sebi doživeli. Treba je umreti, da nanovo zaživimo!

Kakšna radostna aleluja bi to bila, ko bi povsod v krščanskih deželah tako razumeli velikonočno poslanstvo! Mislimo si ves narod, ki obhaja resnično krščansko veliko noč in pometa venkak »stari kvas hudobije in malopridnosti« ter »v čistosti in resnici« doživlja novo pomlad! To bi pomenilo mnogo več, kakor prehodno navdušenje kakega evharističnega kongresa; bilo bi to za vsakega v cerkvenem občestvu isto kot vsakoletne duhovne vaie. Velika noč bi postala, kar bi morala vedno biti: preroditeljna kopel za slehernega krščanskega človeka. Bogu bodi potoženo, da je očiščevalni studenec sicer vedno živ in tekoč, mnogi pa se za njegove vode ne zmenijo. Velika noč je zanje le navadni mesečanski praznik, ne pa praznik krščanskega veselja in zmago-slavlja.

»Vstal je!« Kristjani šele tedaj dožive veselo veliko noč, ako tudi sami vstanejo z Vstalim.

Gustav Strniša:

Velika noč

Črni teloh se smehlja v zelenju in velikonočnice budi, gledam: sredi polja v prerorenju se priroda mlada veseli.

V srcu čutim srečo, ko prihajam mimo grobov, kjer nam rajniki spe: k novemu življenju vstajam — večnost sluti mi srce.

Vse v blestečem soncu izžareva in v veselje bajno koprni, za mejico drobni slavec peva, ne, le božji angel se „lasi!“

»Aleluja!« vsepovsod odmeva. »Ni več smrti, Kristus Bog je vstal, vsa priroda zdaj ga razodeva, zemlji je pečat vstajenja dal!«

Vsem cenjenim čitateljem našega lista in vsem prijateljem naših izseljencev želi blagoslovljene velikonočne praznike

Rafaelova družba

Z. Oevirk:

Velikonočna

Kdor danes bo za obloženo mizo sedel in gnat in pirhe in potice jedel, naj spomni se na reveže brez doma, ki brez števila jih po svetu roma.

Saj ne zvone zvonovi praznično le zate, velika noč ni samo za bogate, to je veselja dan za vse ljudi, kar na tej zemlji jih živi.

Zato naj ti ne bo ta praznik — dan trebuha, ko veš, da jih premnogo strada kruha. Kar moreš, drugim daj iz dobre volje, pa boš obhajal praznik res najbolje.

Joža Vovk:

Velikonočno jutro

V ranem, pozlačenem jutru angel stopil je na svet in je dvignil roke k soncu. Pa so žarki zagoreli, zemljo spečo so objeli, hišam pozlatili okna in zvonove zazibali in so v mlada polja pali.

Vse je mlado, vse veselo, vse zbujeno v žarko luč. Zvon mogočno pesem lije, drobna ptica mu pripeva, oj, še roža, ki sameva, hrepenče dviga cvet. Pesem se razlega v polje in ob gozdu, čuj, odmeva; vsepovsod se pesem zbuja: Aleluja, aleluja, aleluja...

Ančka in pirhi

Na veliko soboto je mati rekla Ančki: »Pojdi v trgovino po sol! Na, tu imaš denar.« Ančka je zavihala nasek in odgovorila: »Oh, mama, zunaj je takšen veter! Se bom prehladila, boš videla. In tudi časa nimam, poglej, ker se moram igrati s punčko. Pošlji raje Francko. Ona ima več časa in večja je kot jaz.« Mati na te besede ni rekla ničesar. Poklicala je iz sobe Francko in ji naročila: »Francka, pojdi ti v trgovino po sol. Veš, Ančki se ne ljubi.« »Tako!« je odgovorila Francka in odhitela čez prag. Čez pet minut se je že vrnila s soljo...

Drugače dne, na veliko nedeljo, je mati rekla Francki:

»Francka, obleci praznjo obleko! Na obisk pojdeva.«

»Kam pa?« se je razveselila Francka.

»K stricu v mesto. Povabil nas je na pirhe in potico.«

Ko je Ančka to slišala, je stekla k materi in se začela sukati okoli nje in prilizovati kot mlada mačica:

»Oh, mama, tako rada te imam — vzemi še mene s seboj!«

»Ne, Ančka, ti pa ne smeš z nama,« jo je zavrnila mati.

»Zakaj pa ne?« se je začudila Ančka.

»Ali ne veš, kaj si mi včeraj odgovorila, ko sem te poslala v trgovino po sol? Odgovorila si, da je zunaj veter in da bi se prehladila... Danes je pa še hujši veter, zato moraš ostati doma.«

Ančko je bilo hudo sram. Povesila je oči in ni upala ziniti nobene besede več.

Ko pa sta mati in Francka odšli in jo pustili samo doma, se je vrgla z obrazom na blazino in se bridko zjokala.

Velika noč

Zazibal se je v linah zvon in pesem zvonka mimo koč je šla pojoč in vriskajoč do rajskih trat, pred božji tron.

Kot sonce iz noči, kot roža iz prsti, kot plamen čist in kot kristal — Zveličar je iz groba vstal.

S pobožno pesmijo zvonov, z dehtenjem rož, z drhtenjem njiv je kot sejalec vedno živ vsem skupaj dal svoj blagoslov.

in še. V polni meri smo doživeli: Tako nas more ogreti le naša pesem.

Velikačastno akademijo je zaključil isti zbor z državno himno. Razhajali so se udeleženci z bogatimi vtisi. Gotovo se bodo radi spomnili naših rojakov v tujini, ko bodo trkali s prošnjami na njihova srca.

Tvrdka Warbinek je dala Rafaelovi družbi za izseljensko akademijo brezplačno na razpolago prvovrstni koncertni klavir Seiler, kar je pripomoglo k še boljšemu izvajanju pevskih in glasbenih točk. Tudi tvrdki Warbinek izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Izseljenska zbornica v Ljubljani

Veški odsek

Zopet se bližajo velikonočni prazniki. Le kako nam bo pri srcu daleč proč od doma — morda sredi velemesta. Ali bo tedaj tudi v našo ubogo dušo zašel žarek velikonočnega veselja?

Zakaj bodo ti veliki prazniki mnogim izmed nas nič več in nič manj kot delavniki?

Ali ne tiči vzrok v tem, ker so zaklad svoje vere že davno zapravili, beli cvet svoje duše in svojega telesa pohodili, zvestobo v zakonu prelomili, na praznike in dneve Gospodove pozabili...

Navajeni ceniti le to, kar je stvarno, so izgubili smisel za duhovne vrednote.

Navajeni so bili leta in leta nezvestobo do svojega Boga v javnosti odobravati in s temi brezbožnimi nazori se razkazovati pred družbo.

Dal Bog, da bi ta Velika noč, praznik Vstajenja Gospodovega bil resnično praznik našega vstajenja — od greha! Morda si bo ta ali oni stavil vprašanje: Kako sem mogel tako daleč zabresti? Zakaj ne morem več verovati?

Na to bi ti na kratko to-le odgovoril:

V splošnem se človek polagoma razvija, bodisi v dobrem, bodisi v slabem. Nihče ne postane naenkrat angel, kakor nihče ne postane naenkrat satan. Če pa človek pusti v srcu rasti strast in se ne bori zoper njo, če zvonovi milosti zaman zvone, potem seveda človek — po zakonu težnosti — pada globlje in globlje...

Nekoč smo na podoben način zapustili Kristusa, kakor tisti Judje v kafarnaumski shodnici, ko jim je Zveličar obljubil, da bo postavil zakrament presv. Eucharistije. Množica je zmagovala z glavami, dvomila in se razšla... Tudi mnogim Jezusovih učencev je takrat odstopilo in niso več hodili z njim, pravi evangelist sv. Janez (Jan. 6/67).

Velikonočni zvonovi bodo v teh dneh tudi nas vabili na »Veliko večerjo! Ne preslišimo ta glas milosti. Tako lepo pravi veliki cerkveni učenik sv. Hieronim: »Bog ne obsoja človeka že tedaj, če vidi vnaprej, da mu bo nekoč postal nezvest, temveč ga še čuva in mu daje časa za pokoro.«

Tudi mi storimo isto, kar je storil Peter v kafarnaumski shodnici. Dejal je: »Gospod, h komu naj pojdemo. Ti imaš besede večnega življenja.«

Res, vstajajo razni »voditelji« in državniki, kateri obljubljajo človeštvu »raj na zemlji«. Toda ta raj obstaja le v materialnih dobrinah in ti nas ne morejo osrečiti. Zgolj tehnični, gospodarski (in socialni) napredek nam ne bosta nikdar prinašala srečo. Zakaj? Zato, ker manjka temelja. To pa je Kristus in njegov nauk. Zato vsi nazaj h Kristusu, k njegovim zapovedim, k resničnemu krščanskemu življenju!

To pa je tudi resnično najboljša, kar si moremo želeli vsi med seboj k letošnjim velikonočnim praznikom.

Socialni odsek

Socialni odsek, katerega vodi g. Rozman Jožko, dela in zbira gradivo, kolikor je v danih razmerah mogoče, da bo izseljensko vprašanje tudi v tem pogledu dosegalo svojo nalogo.

Odsek je tudi dobil nekaj odgovorov iz drugih držav, kako imajo urejeno in organizirano izseljensko vprašanje. Iz teh poročil smo videli, da v tem pogledu še daleč nismo tako zaščiteni svojih izseljencev kot sta to storili Poljska in Italija.

Kar se tiče našega izseljenstva, bo treba misliti in tudi delati na to, da bo naše izseljevanje, v kolikor ga ne moremo preprečiti, organizirano in smotno vodeno. Predvsem to, da bi izseljenci ne šli in se naseljevali tako raztreseno kot doslej, marveč v večjih skupinah in v enem kraju. Le na ta način bodo mogli ohraniti svoj materni jezik in kulturo pa tudi drugače bodo veliko lažje živeli kot dosedaj, razbiti in raztepeni med povsem tujimi ljudmi.

Odsek zbira sedaj vse socialne pogodbe, v kolikor jih je naša država sklenila z državami,

v katerih so naši izseljenci. Ko bo to gradivo, zbrano in proučeno, bomo mogli začeti akcijo, da se razne pomanjkljivosti in nedostaki v pogodbah odpravijo, kakor tudi, da se bodo te pogodbe izvajale.

Vsi tisti izseljenci, ki žele v pogledu zavarovanja ali drugih vprašanj kakih navodil ali nasvetov, naj pišejo Rafaelovi družbi v Ljubljano, nakar jim bomo kolikor bo mogoče dali potrebne informacije. Odsek bo le tedaj prišel do prave veljave, ako bo v stalnih stikih z izseljenci, ker le na ta način bo dobil vpogled v potrebe in težave in bo mogel tudi kaj pomagati.

Propagandni odsek

Odsek je dosedaj razposlal vabila za vstop v Izseljensko zbornico vsem župnim uradom ljubljanske škofije, občinam in prosvetnim društvom v Sloveniji, izseljenskim društvom in drugim organizacijam v Sloveniji. Našemu vabilu se je do sedaj odzvalo 96 občin, župnij, prosvetnih in izseljenskih društev. Toplo prosimo vse naše rojake v domovini in tujini, da nam čimprej vrnejo izpolnjene vprašalne pole in pristopijo k Izseljenski zbornici, ki je postala sedaj življenska potreba vsega našega naroda. Ustanovitev Izseljenske zbornice so prvi toplo pozdravili naši izseljenci, ki se zavedajo, koliko koristi bo lahko nudila vsej naši krvi v tujini, obenem bo pa tudi krepko podprla naš narod v verskem, moralnem in narodnem oziru.

Vse voditelje naših izseljencev po širnem svetu prosimo, da pošljejo slike pomembnejših krajev in kolonij naših izseljencev, slike s prirediteljev, slike cerkva in šol, narodnih domov itd. Nadalje prosimo, da nam pošljejo zemljevide tistih držav, kjer so naseljeni naši ljudje. Vse to potrebujemo za sklopične slike, ki bi jih naša družba rada imela za propagando med našim narodom tu doma. Nekaj slik že imamo, ki so nam jih poslali naši rojaki, prosimo pa še vse ostale, da nam čimprej priskočijo na pomoč, saj si bodo s tem sami sebi koristili.

Šolski odsek

Izseljenska akademija 27. marca tega leta v franciskanski dvorani je sijajno uspela. Rafaelova družba se iskreno zahvaljuje vsem cenj. ravnateljstvom sodelujočih šol, da so se smeli odzvati dijaki našemu vabilu in prošnji za sodelovanje. Toplo se zahvaljujemo tudi gg. voditeljem orkestra in pevskih zborov, ki so z veliko poštrevnostjo tako dobro pripravili svoje dijake in dijakinje za nastop. Vse pa prosimo, zanimajte se še dalje za izseljensko vprašanje, strnite se z nami v delu za našo kri v tujini, da jih bomo reševali in rešili, da ne ostanejo naši samo osamljeni grobovi na tuji poljani.

Statistični odsek

Statistični odsek je z delom na tem programu že začel in iz, za enkrat še zelo nepopolnih podatkov, ki jih ima od občin, naj omenim za nekatere okraje nekaj podatkov glavnega toka izseljevanja in pestro raztresenost po mnogih državah.

Okraj Novo mesto (neznani podatki za občino Trebnje) ima 3.885 izseljencev, od tega v Ameriki 3.553, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Španiji, Holandiji, Italiji, Češkoslovaški, Romuniji, Rusiji, Poljski, Danski, Švici, Indiji, Afriki in Kitajski.

Okraj Gornji grad (neznani podatki za občino Rečico ob Savinji) ima 738 izseljencev (zdi se, da so jim nekatere občine zelo zmanjšale!), od tega v Ameriki 587, ostali so v Avstriji, Bel-

giji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Holandiji, Italiji, Švici in Indiji.

Okraj Kočevje (neznani podatki za občino Stari log) ima 2.521 izseljencev, od tega v Ameriki 2.168, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Češkoslovaški, Italiji, Romuniji, Poljski, Angliji, Švici, Grčiji in Rusiji.

Okraj Kamnik (neznani podatki za občino Komenda) ima 1.091 izseljencev, od tega v Ameriki 733, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Holandiji, Rusiji, Češkoslovaški, Romuniji in Afriki.

Okraj Krško (neznani podatki za občine: Čatež, Radeče, Sv. Jurij pod Kumom, St. Jernej, Velika dolina) ima 1.616 izseljencev, od tega v Ameriki 980, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Španiji, Holandiji, Rusiji, Italiji, Perziji, Poljski, Luksemburgu, Švici, Albaniji, Češkoslovaški, Bolgariji, Afriki in na Javi.

Okraj Šmarje pri Jelšah (neznani podatki za občino Slivnica pri Celju) ima 769 izseljencev, od tega v Ameriki 110, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Rusiji, Italiji, Holandiji, Luksemburgu, Bolgariji, Angliji, Švici, Egiptu, Češkoslovaški in Romuniji.

Okraj Litija (neznani podatki za občino Krka) ima 1.027 izseljencev, od tega v Ameriki 637, ostali so v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Rusiji, Švici, Lichtensteinu, Palestini, Holandiji, Poljski, Egiptu, Češkoslovaški in Afriki.

Okraj Maribor-levi breg (neznani podatki za občine: Cerkvenjak, Jurovski dol, Sv. Benedikt v Slovenskih goricah, Sv. Jurij ob Pesnici, Sent Ilj v Slovenskih goricah) ima 791 izseljencev, od tega v Ameriki 15, v Avstriji 676, ostali so v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Češkoslovaški, Holandiji, Romuniji, Rusiji, Švici, Afriki (sezonski delavci niso zštet).

Okraj Maribor-desni breg (neznani podatki za občino Studenci) ima 625 izseljencev, od tega v Ameriki 124, v Avstriji 320, ostali so v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Španiji, Holandiji, Italiji, Bolgariji, Češkoslovaški, Rusiji, Romuniji, Švici, Aziji in Afriki.

Okraj Škofja Loka (neznani podatki za občino Škofjo Loko) ima 730 izseljencev, od tega v Ameriki 534, ostali so v Avstriji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Švici, Češkoslovaški, Rusiji in Egiptu.

Okraj Radovljica (neznani podatki za občine: Jesenice, Kamna gorica, Mošnje) ima 470 izseljencev, od tega v Ameriki 156, v Avstriji 197, ostali so v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Rusiji, Afriki, Perziji, Poljski, Švici, Palestini in Češkoslovaški.

Okraj Ptuj (neznani podatki za občino Dornava in Ptujška gora) ima 423 izseljencev, od tega v Ameriki 110, v Avstriji 156, ostali so v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Holandiji, Švici, Sibiriji, Afriki, Češkoslovaški in Perziji.

Okraj Slovenjgradec ima 442 izseljencev, od tega v Ameriki 55, v Avstriji 275, ostali so v Belgiji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Češkoslovaški, Švici, Holandiji, Luksemburgu in Romuniji.

Okraj Ljutomer (neznani podatki za občino Ljutomer-mesto) ima 282 izseljencev, od tega v Ameriki 64, v Avstriji 53, v Franciji 78, ostali so v Nemčiji, Madžarski, Češkoslovaški, Švici, Rusiji in Avstraliji.

Okraj Celje (neznani podatki za občino Gortveje in Tabor) ima 1.399 izseljencev, od tega v Ameriki 223, v Avstriji 414, v Nemčiji 458, ostali so v Belgiji, Franciji, Madžarski, Španiji, Italiji, Rusiji, Romuniji, Angliji, Luksemburgu, Holandiji, Češkoslovaški, Švici, Afriki, Indiji, Poljski, Grčiji in Perziji.

Okraj Ljubljana-okolica (neznani podatki za občine: Črni vrh, Log, Presej, Šmarje pri Ljubljani, Tomišelj) ima 1.455 izseljencev, od tega v Ameriki 1.145, ostali so v Avstriji, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Španiji, Italiji, Češkoslovaški, Rusiji, Švici, Poljski, Turčiji, Romuniji, Afriki in Indiji.

Okraj Lendava (neznani podatki za občino Lendavo) ima 2.206 izseljencev, od tega v Ame-

Slovo od učitelja g. A. Šlibarja

† Rev. John Plevnik

Izseljenski učitelj g. Anton Šlibar je odšel med naše izseljence v ponedeljek 4. aprila t. l. Na kolodvoru so se zbrali odborniki Rafaelove družbe s podpredsednikom p. Zakrajškom, zastopniki kr. banske uprave, najbližji sorodniki g. Šlibarja in nekaj občinstva. Pred vlakom se je poslovila od g. Šlibarja Ljubica Božič, ki mu je povedala v slovo tople besede:

Polja, livade in gozd — vse se odeva v zelenje, da praznuje praznik Vstajenja. Vi pa, gospod učitelj, zapuščate te naše ledine. Težko nam je ob tem slovesu, a lepo ob misli, da greste med naše rojake, katerim boste prinesli kosček domovine. Naj vam bo pot lepa in teško delo na tujih poljanah blagoslovljeno! Pojte našim rojakom v daljni deželi, da domovina misli nanje, prav posebno tudi na mladino. Priporočite malčkom o lepi domovini, da jo bodo vzljubili, zahrepeneli po naših tihih gajih in prišli v domovino. Izročite jim naše vroče pozdrave!

Rdeči cvetovi naj vas spremljajo na težki poti in vam govore o naših mislih, ki vas bodo spremljale vso pot.

Izročila mu je košarico s popotnico in šopek rdečih nageljnov.

Nato je govoril g. p. Zakrajšek:

Dragi spoštovani g. učitelj!

Kako razočarani ste pred devetimi meseci stopali na tem kolodvoru iz vlaka, ki vas je pripeljal iz Nemčije! Pozval sem vas z dovoljenjem g. bana domov, da bi tu dobili priliko braniti se proti krivicam, katere ste doživljali v Nemčiji. Iz samega mladeniškega idealizma ste sledili mojemu vabilu, ko ste šli v Nemčijo med naše rojake vzgajati našo izseljensko mladino v verskem, narodnem in državnem duhu. Kot svojega farana sem vas poznal kot idealnega narodnega učitelja, polnega navdušenja za naše stare slovenske ideale in svetinje, pripravljenega vsikdar za te ideale tudi delati, žrtvovati se in trpeti. Zato sem vedel, da boste med našimi rojaki kot tak tudi odlično delovali in dali našemu narodu na tujem vse te svoje lepe lastnosti in zmožnosti. In nisem se varal! Zasedovali smo pri Rafaelovi družbi pazno vse vaše delo od prvega dne, ko ste nastopili v Nemčiji, do dneva, ko ste odšli, in smo našli, da je bilo to delo naravnost odlično, da ste vsikdar in v vseh zadevah nastopali popolnoma pravilno in edino pravilno, kakor bi moral vsak zaveden katoliški Slovenec nastopati. Bili ste svojim učencem pravi oče. Bili ste našim izseljenskim društvom idealno delaven svetovalec, sodelovnik in kulturni pomočnik. Pri vsem tem ste imeli pred očmi samo blaginjo našega slovenskega naroda in naše lepe države Jugoslavije. Pri tem ste pa bili neustrašen in odločen borec za pravice našega katoliškega slovenskega naroda v Nemčiji proti vsem, ki so se zarotili, da bodo razbili katoliško slovensko slovo in edinstvo in zanesli med nje protislovensko in protikatoliško nestrpnost in sicer pod krinko neke čudne nezdave nacionalnosti, po kateri naj bi

slovenski katoliški izseljenci izdali in prodali svojo vero in svoje slovenstvo. In ker niste hoteli kloniti pred temi našimi izkoreninjenji, ste pa padli kot žrtev in se skrajno zagrenjeni in razočarani vrnili domov pred časom. Srce me je bolelo, ker sem vas jaz pregovoril, da ste odšli. Še bolj me je srce bolelo, ker sem videl, da se vam godi velika krivica. In povem vam, bal sem se za vas, da bi vas ta bridka izkušnja ne po-

trla in vam ne ubila vašega idealizma. Toda vesel sem, ko sem videl, da niste klonili in ste zaupali v božjo pravičnost in v končno gotovo zmago svoje pravične stvari, ki slednjič vsikdar in povsod zmaga. Vesel sem posebno danes, ko vas vidim znova s kovčgom v roki tu pred vlakom pri odhodu nazaj na delo v našo deseto banovino med naše izseljence, in sicer nezlomljen, ne potr, še manj strit, z nezmanjšanim idealizmom in z nezmanjšanim navdušenjem, pa tudi z nezmanjšano ljubeznijo do našega naroda na tujem in do naše lepe države Jugoslavije. Ne bo vas dobila Nemčija, zato vas bo pa dobila Francija in sicer postali ste naslednik našega velika šolnika g. Jankoviča, junaka v zrtvah in delu za naš narod. Z veseljem vas stotina slovenskih izseljenskih otročev pričakuje in vas bodo z veseljem sprejeli tako tudi starši. Velika krivica se vam je s tem popravila, kar me veseli in sem hvaležen vsem, ki so s svojo besedo pomagali, da smo premagali zlobo in fanatizem. Vi pa, g. Šlibar, pojdite med naš mili narod na tujem, med naše ljube izseljence, in delajte za nje z istim navdušenjem in z isto poštrevnostjo, pa tudi z isto borbenostjo in odločnostjo, kakor ste delali v Nemčiji. Tam boste našli odlične sodelavce. Predvsem našega odličnega državnika, generalnega konzula gospoda dr. Ilića, velikega Jugoslavana. Tri odlične slovenske izseljenske duhovnike in blagega kolega g. Jankoviča. Vsi so tam eno srce. Zato pa je z njimi uspeh in božji blagoslov. In s takimi plemenitimi dušami delati bo tudi za vas samo veselje in radost. Upam zato, da se bodo vse naše velike nade, katere stavljamo na vas, kakor vaša država, kakor vaš narod, tako tudi izseljenci in tudi jaz, izpolnile in se boste po letih navdušenega dela v tujini vrnili bogat na lepih zaslugah nazaj k materi domovini.

Gospod Šlibar, želim vam v imenu Rafaelove družbe in v imenu slovenskega naroda srečno pot in obilo božjega blagoslova v Franciji.

Vesel je bil g. Šlibar izkrenih besed, svoje ganotje je izpovedal v besedah: »Delal bom pri naših dragih rojakih za vero in domovino.«

Ni minil še mesec, kar je umrl stolni kanonik g. dr. Mihael Opeka, ko je Bog 23. marca poklical k sebi enega najboljših njegovih prijateljev Rev. Johna Plevnika, župnika cerkve sv. Jožefa v Jolietu, Illinois.

Vedeli smo, da je že dalj časa šibkega zdravlja, toda tako hitrega odhoda na dragi svet nismo pričakovali. Letos je še nameraval iti na evharistični kongres v Budimpešto in potem preživeti nekaj tednov v ljubem domačem kraju, toda evharistični kralj ga je prej poklical k Sebi. Z njim odhaja v grob eden izmed najbolj delavnih slovenskih kulturnih delavcev, eden izmed najbolj odličnih slovenskih duhovnikov v Ameriki, ki je užival izredno velik ugled ne samo pri Slovencih, temveč tudi pri drugih narodnostih. Bil je značajan in odločen Slovenec, da malo takih. Njegova smrt je silno zbolela njegove farane, ki so ga imeli nepopisno radi. Z bridko žalostjo pa navdaja tudi vse njegove mnogoštevilne prijatelje v Ameriki in Sloveniji, katerim je bil nad vse dober in zvest prijatelj. Poleg vse kremenite odločnosti, ki je bila ena glavnih potez njegovega značaja, je bil Rev. John Plevnik tudi silno dobrega srca, ki je v svojem življenju izkazal nešteto dobrot. Ta tako številna dobra dela so ga spremljala v večnost in Bog mu bo dal gotovo bogato plačilo za njegovo izredno dobrotljivost.

Rodil se je Rev. John Plevnik 28. avgusta 1873 v vasi Šmartno, župnija Dobrova pri Ljubljani. Ko je nekaj let študiral v Ljubljani, je odšel v Ameriko, kjer je bil po odlično dovršenih modrosloveskih in bogosloveskih naukih posvečen v mašnika 17. junija 1897. Novo mašo je pel v Jolietu, kjer je tudi sklenil svoje duhovniško življenje. Lansko leto je obhajal 40 letnico mašništva.

V svojih duhovskih službah je ustanovil župniji sv. Stefana v Chicagu in pa Matere božje v Waukeganu. Od leta 1915. je bil župnik slavne župnije sv. Jožefa v Jolietu, kjer je nad 22 let neumorno delal za čast božjo in v blagor vernikov. Bil je tudi veliko let duhovni vodja KSK Jednote, na katero je skrbno pazil, da vlada v njej pravi krščanski duh.

Sedaj je nenadoma ugasnilo njegovo dobro srce, toda njegov spomin ne bo umrl, temveč bo ostal živ, dokler bo ostalo živo slovenstvo v Ameriki, dokler bo stala veličastna cerkev sv. Jožefa v Jolietu.

Pokopali so ga v Jolietu 28. marca. — R. I. P.

Poljaki bodo naselili svoje ljudi na otoku Madagaskarju

Poljska vlada se že dalj časa pogaja s francoskim kolonialnim ministrstvom glede naselitve Poljakov na otoku Madagaskarju. Posebna komisija je preučila klimatične in zdravstvene razmere in ugotovila, da so dani vsi pogoji za naselitve. Prvotno je nameravala naseliti Zide, katerih bi se rada odkrivala, ker jih je na Poljskem izredno veliko. Ker so pa naselitvene razmere tako ugodne, bodo naselili tudi Poljake.

Kakor Nemci, tako so tudi Poljaki začeli iskati prostora za svoje izseljence in to na ta način, da se jih na enem prostoru naseli skupaj, ne pa kot doslej, da so odhajali posamezniki kamor se jim je nudila prilika.

Tudi pri nas bi bilo misliti na to, da se izseljevanje organizira tako, da bi se naseljevali strnjeno v večjih skupinah. Le na ta način bodo mogli izseljenci ohraniti svoj materni jezik in narodne običaje. To pa je za vsak narod življenjske važnosti.

Izseljenci, pozor!

Prodajam novo dvodružinsko hišo s štirimi sobami, dvema kuhinjama, dvema shrambama, s 1000 kvadratnimi metri, zidanim gospodarskim poslopjem. Voda in elektrika. Cena 70.000 din.

Otokar Albin,
Zgornja Hudinja 105, Celje.

Dopisnikom!

Dopisi za prihodnjo številko „Izseljenskega vestnika“ morajo biti v uredništvu do 4. maja, zato, prosimo, pohitite z dopisi.

riki 567, v Franciji 1.165, ostali so v Avstriji, Nemčiji, Madžarski, Italiji, Romuniji, Češkoslovaški in Avstraliji.

Iz teh kratkih podatkov je razvidno, kje je največ našega izseljenstva, obenem pa tudi, da je raztreseno po vseh delih sveta, od Alaske in Skandinavije pa do Avstralije. Jasno pa je, da so ti podatki še zelo nepopolni in da bi bilo treba posamezne številke pomnožiti najmanj z deset. Ravno zaradi tega pa čaka tu še ogromno dela, pri katerem pa bo nujno potrebna pomoč občin, župnij in posebno organizacij, ki bi nam z ljubeznijo in skrbnostjo, ne pa zaradi uradne dolžnosti, pomagali čim bolj spoznati naše izseljence.

Jugoslovanski kulturni vrt v Clevelandu

Otvoritve se udeležil ljubljanski župan
dr. Juro Adlešič

O velikih pripravah za slavnostno otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu, ki ga upravičeno lahko imenujemo za glavno mesto slovenskih izseljencev v Zedinjenih državah, so sicer tudi naši listi že pisali, vendar pa tedaj nismo niti slutili, da bo ta slavnost tako važna in veličastna, kakršno nam sedaj obetajo ameriški listi.

O Jugoslovanskem kulturnem vrtu — Jugoslav Cultural Garden v Clevelandu, ki sta ga našim izseljencem podarila vlada Zedinjenih držav in mestna občina clevelandska, so naši rojaki že postavili spomenike skofu Baragi kot za vso Ameriko zaslužnemu kulturnemu pionirju, vladiki-pesniku Njegošu, goriškemu slavku Simonu Gregorčiču in Ivanu Cankarju kot možem, ki s svojimi nesmrtnimi deli vežejo izseljence na staro domovino. Ker je spomenik Ivana Cankarja poklonila mestna občina ljubljanska, so varuhi vrta pod predsedstvom tokraj in onkraj morja znanega zaslužnega javnega delavca Antona Grdine povabili ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča k otvoritvi, naj se je udeleži kot zastopnik Ljubljane in vse stare domovine. Kakor je k odkritju Baragovega spomenika šel domovino zastopat knezoškof dr. Gregorij Rožman, tako je sedaj župan slovenske prestolnice radostno sprejel vabilo in gre majnika meseca na daljno pot v Ameriko, s seboj pa ponese tudi kako dobro mišljeno malenkost mestu Clevelandu in Jugoslovanskemu kulturnemu vrtu za spomin, ki naj Američane opozarja na ljubezen Ljubljane in vse stare domovine do svojih sinov onkraj morja.

Kakor rečeno, pišejo ameriški listi vedno več o velikih slavnostih ob otvoritvi Jugoslovanskega kulturnega vrta, ki bodo 14. in 15. majnika, torej kar dva dneva, posebno pa morajo tudi vse nas razveseliti vesti iz Amerike, da se slavnosti naših izseljencev prvič uradno udeležijo tudi najvišje oblasti Severoameriških zedinjenih držav in bo najbrž celo sam predsednik Roosevelt počastil naš narod s prigodnim nagovorom.

Jožko Rozman:

Važnost socialnih pogodb za izseljence in naše narodno gospodarstvo (Konec)

Iz teh besed bi mogel kdo soditi, da stvar pretiravam. Pa naj govore izseljenci sami. Prvemu izseljenskemu kongresu leta 1936. so poslali rudarji iz Francije, Belgije in Holandije resolucije, v katerih posebno prosijo, naj se jim uveljavi enakopravnost z domači delavci. Takole so obrazložili svoje želje:

»Društvo jugoslovanskih rudarjev sv. Barbare v Bruayu P. de C., France, je poslalo tole resolucijo:

V naši koloniji so že sedaj štirje stari, za delo nesposobni rudarji. Precej pa jih je, ki bodo morali v nekaj letih zapustiti delo. Prej omenjeni štirje do sedaj še ne prejajajo nikake podpore. Pričakujejo pa, da bodo dobili okrog 350 frankov letne pokojnine, kar pa je naravnost obupno, ker s tem denarjem ne morejo živeti.

Med temi so rudarji, ki so že doma delali do 20 in tukaj v Franciji 10, torej skupaj 30 let. 30 let so plačevali redno za starostni zavarovalni sklad zato, da dobe sedaj te beraške groše. Vse svoje življenjske moči so izčrpali in žrtvovali kapitalu v nadi, da bodo na stara, one mogla leta dobiti skorjico revnega kruha. Sedaj pa to razočaranje. S skrbjo zremo v bodočnost, kaj bo z nami, če se naša domovina ne zavzame za nas in nas reši strašne beraške palice in nam izposluje iste pravice, kakor jih imajo tu delavci drugih držav.

Omenimo naj še tiste, ki so z nami vred delali tukaj deset let in plačevali 35 do 40 frankov mesečno v ta sklad. Lani oktobra so jih pa po-

Skrb Poljske za svoje izseljence.

Znano je, da Poljska zelo skrbi za svoje izseljence. Ta skrb se odraža predvsem v številnih konvencijah, katere je sklenila z različnimi državami, da tako zaščiti socialne in gospodarske interese svojih izseljencev. Tako ima od leta 1934. pogodbo glede odškodnine za nezgode pri delu z republiko Argentino; pogodbo o reciprociteti socialnega zavarovanja z Belgijo od leta 1932. in pogodbo s Francijo iz leta 1929. Dalje je s Francijo že leta 1922. sklenila pogodbo o enakopravnosti v pogledu zaposlitve in brezposelnosti z domači delavci. Slično pogodbo je sklenila leta 1932. s Finsko, Letonijo in Grčijo. Poleg tega je leta 1927. sklenila pogodbo o socialnem zavarovanju z Nemčijo, katero sta leta 1933. obe pogodbenici izpopolnili.

Tudi naša država je v tem pogledu že nekaj naredila, vendar smo veliko ugodnih prilik zamudili, tako na primer s Francijo.

Zato bo treba, da bomo čimprej sprejeli in uzakonili konvencijo o mednarodnem potujočem zavarovanju delavcev in nameščenecv, kar bo velike tako socialne kakor tudi gospodarske važnosti za naše izseljence, ki se nahajajo v zahodnoevropskih državah.

Rafaelova družba se je preselila in zaradi tega prosimo, da odslej naprej naslavljate vse dopise, ki se tičejo lista ali družbe, edinole na novi naslov: Rafaelova družba, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 31/I.

Velikonočni misijon za naše izseljence v Nemčiji, Holandiji in Belgiji. Za letošnjo veliko noč gredo trije duhovniki iz domovine med naše izseljence, in sicer v Nemčijo g. dr. Anton Trstenjak in duh. svetnik Drago Obržan, ki bo obiskal naše ljudi tudi v Holandiji, in g. prof. dr. Jakob Kotnik, ki bo misijonaril med našimi rojaki v Valoniji v Belgiji. Vsem trem gospo-

slali v domovino brez vsake odškodnine. Zato želimo, da se na podlagi jugoslovansko-francoskega prijateljskega poskrbi, da se jim prizna pravica in plača pokojnine, ki bi jim po 55. letu starosti po francoskem zakonu pripadale.

Sindikat des Mines du Pas de Calais, Jugoslovanska sekcija, Pesse 16, Lievin, pravi: Uredi naj se in ratificira konvencija, kakršna je bila sprejeta med našo državo in Nemčijo ter med Poljsko in Francijo v svrhu zagotavljanja starostnega zavarovanja in drugih takih ugodnosti.

Ureditev starostnega zavarovanja tudi z drugimi državami, kjer bivajo jugoslovanski delavci, da se jim na ta način rešijo prispevki, ki so jih plačali na račun starostnega zavarovanja, ter se jim pristevajo vsa delovna leta, kadar stopijo v pokoj; v primeru brezposelnosti zagotoviti brezposelno podporo. V primeru vrnitve jugoslovanskih izseljencev v domovino naj se jim preskrbi delo ali brezposelna podpora v taki višini, da se bodo mogli preživljati.

Slovenska naselbina iz Kreutzwalda v Franciji poroča med drugim tole: Poleg tega oni, ki morajo zapustiti Francijo, ne dobe nobene rente, dasi so za zavarovanje plačevali leta in leta. Naj bi se zahtevalo od Francije, da tistemu, ki mora domov, izplača rento v celoti, ali se ga upokoji za ona leta, ko je delal tam, in se mu pošlje prispevke v domovino. V Nemčiji so delali in plačevali več let, sedaj delajo v Franciji 10—15 let. Dobijo pa samo za ona leta, ko so bili v Franciji, za leta v Nemčiji pa ničesar. To pa zato, ker Francija z Nemčijo še ni podpisala tozadevne pogodbe.

Tako tedaj izseljenci sami gledajo ta vprašanja. Zato mora biti naša skrb, da življenje našim izseljencem, ki je že itak težko daleč v tujem svetu, kolikor mogoče olajšamo. Domovina jim mora biti kakor dobra mati, ki z vsem

dom želimo srečno pot, veliko uspehov in božji blagoslov.

Univerzitetni profesor g. dr. Ivan Tomšič, odbornik Rafaelove družbe, je imenovan od Zveze narodov za delegata mednarodne komisije za volitve v Sandžaku Alexandrette (Sirija). Mlademu znanstveniku našega vseučilišča na tem imenovanju, ki je v ponos naši univerzi, naši državi in Rafaelovi družbi, priskrbo čestitamo.

Izseljenski izaslanik v Parizu g. Nikola Jerić sporoča, da je prišlo lani in letos v Francijo na gozdno in poljsko delo 8000 naših ljudi. Od teh jih je duševno obolelo 8 oseb.

Jugoslovansko poslanstvo v Egiptu je v Aleksandriji ustanovilo »Jugoslovanski dom«, ki ima že okoli 200 članov in članice in okoli 100 članov-prijateljev. — Novoustanovljenemu društvu, ki bo gojilo v prvi vrsti našo besedo in pesem med našimi izseljenci, iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspehov.

Trpinova Martinka iz Zagorja:

Da bi še jaz imela piruh!

»Novo obleko in čevlje dobim, mama mi speče potico iz rožin, očka darilo prelepo mi da, tete in strički pa piruha dva.«

Mnogo daril bo Angelea dobila, prav od srca se jih bo razveselila. Jaz bi pa rada piruh en sam, da ga otroku rudarskemu dam.

Vsak dan pogledam mu tiho v oči: trudne so, mračne — življenja v njih ni. Velika noč mu bo v bedi prešla. »Zame ni pirhov...« grenko šepeta.

O, če bi zvrhan voz pirhov dobila, revnim otrokom bi vse razdelila, njim, ki so žalostni, praznih dlani, njim, ki na svetu kot jaz so — sami.

srcem in ljubeznijo skrbi za svoje po širnem svetu raztresene sinove in hčere. Kako težko je, ko tožijo izseljenci v svojih prošnjah! Poljaki, Italijani in delavci vseh drugih narodnosti uživajo več pravic in ugodnosti, le mi Slovenci in Jugoslovani smo brezpravna raja, katero lahko vsak čas poženo preko meje.

Edino izseljenci v Nemčiji so toliko srečni, da imajo zaščitene svoje pravice. Z Nemčijo imamo namreč sklenjeno socialno pogodbo, ki se tudi izvaja. Imamo jo tudi z Avstrijo, vendar se ta zaradi raznih zaprek ne izvaja. Pred kratkim smo jo sklenili tudi s ČSR, vendar ta za naše delavstvo ne bo velikega pomena, ker je tam malo naših ljudi. S Francijo smo jo sklenili že leta 1932, vendar jo francoski parlament do danes še ni uzakonil in tako ne pride do veljave.

Slične pogodbe morejo urejati zaščito tujih delavcev samo enostransko. To je med dvema državama. V tem pravcu so varovane in zaščitene pravice samo v državah, ki to pogodbo sklepata. To pa danes ne zadostuje več, kajti delavci se selijo iz ene države v drugo. Zato je v tem pogledu sprejel Mednarodni urad dela na svojem 19. zasedanju v letu 1936. posebno konvencijo na podlagi katere se upostavlja takako zvano »Potujoče meddržavno zavarovanje za ohranitev pravic, katere izvirajo delavcem in nameščenecem iz socialnega zavarovanja za primer starosti, invalidnosti, onemoglosti in smrti.«

Iz tega lahko razvidimo, kako velike gospodarske in socialne važnosti je to vprašanje ne samo za naše izseljence, marveč tudi za naše narodno gospodarstvo. Zato je nujno potrebno, da kar bolj zaščitimo naše izseljence, ki so v tujini, da jim omogočimo pošteno in mirno življenje. S tem bo raslo zaupanje in ljubezen naših izseljencev do domovine, pa tudi naš ugled v mednarodnem svetu.

Jože Rozman:

Socialne pogodbe Jugoslavije z drugimi državami

V mojem zadnjem referatu sem nakazal, kako velike važnosti je zaštita moralnih, gospodarskih, posebej pa še socialnih interesov tistih ljudi, ki so se izselili v tuje države, da si tam služijo vsakdanji kruh. Danes bom skušal ugotoviti, koliko je naša socialna zakonodaja s svojo zaščito segla tudi preko mej Jugoslavije in s tem vsaj nekoliko olajšala in zavarovala težko življenje naših delavcev izseljencev.

Socialnih pogodb imamo danes že več.

I.

Prvo tako pogodbo smo dobili v netunskih konvencijah leta 1925. Poleg drugih splošnih vprašanj se je ob tej priliki rešilo tudi vprašanje pokojnin; sklenil se je sporazum o delavcih; in konvencija glede socialnega zavarovanja. Te pogodbe so bile sklenjene v Nettunu v Italiji in so potem dobile tudi ime netunske konvencije. Naša država je te konvencije uzakonila leta 1928.

Ker ne bo veliko prostora na razpolago, se bom moral omejiti samo na naštevanje najvažnejših določb.

S sporazumom o pokojninah je Italija prevzela obvezo, da izplača 1 milijon lir za izplačilo pokojnin delavcem in nameščencem tobačne tovarne na Reki, ki so ostali ali postali jugoslovanski državljani. V drugem delu tega poglavja se je uredilo vprašanje zaposlitve delavcev in nameščencev ene države do druge in to tistih podjetij, katera imajo sedež ali podružnico na ozemlju druge države pogodbenice, in to po odredbah zakona, ki velja za ozemlje vsake države pogodbenice. Omejitve za zaposlitev inozemskih delavcev in nameščencev se ne uporabljajo za tiste delavce in nameščence, ki so bili v času od leta 1920. do 1925. zaposleni na ozemlju ene države.

Nadalje se obe državi zavezuje, da bosta olajšali prehod preko svojega ozemlja vsem delavcem in nameščencem, ki bi šli iskat delo v katero koli drugo državo v Evropi. Prav tako bosta obe državi storili vse, da olajšata prehod izseljencev ob povratku in bo ena kakor druga postopala z njimi kakor z emigranti, ki se prevažajo pod njeno zastavo in uživajo v tem pogledu načelo največjih ugodnosti. Takso za vize in potne liste znižata obe državi na 1 zlati frank. Prevoz izseljencev izvršita čimprej brez vsakih prekinitev in carinskih formalnosti. Prav tako se bo opustilo vse sanitarne potrebe in varnostni pregleda, ki se sicer morajo vršiti v pristaniščih.

V konvenciji je glede socialnega zavarovanja določeno, da prevzame Jugoslavija vse obveznosti »Zavoda za zavarovanje delavcev« zoper nezgode pri delu za Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo, ki so se pripetile do 31. decembra 1918, kakor tudi za vse tiste, ki imajo pravico do rente in so dokazali, da so do 31. novembra 1922 bivali na ozemlju naše države.

Na podlagi gornje konvencije dajejo naši zavarovalni zavodi rente trem rentnikom v Italiji, iz naše države doslej vsaj pri splošnem zavarovanju rente nihče ne prejema.

II.

Leta 1928. se je sklenila v Buenos Airesu socialna pogodba z republiko Argentino. To pogodbo smo pri nas ratificirali že leta 1929. Argentina pa šele leta 1934. Pogodba je zelo kratka in vsebuje samo štiri člene. Določeno je, da uživajo jugoslovanski državljani v Argentini in obratno argentinski v Jugoslaviji, kot žrtve nezgode pri delu, in tudi njihovi svojci vse pravice do odškodnine in jamstev, enako kakor argentinski državljani, katere jim gredo po argentinskih socialnih zakonih. To pravico nezgodniki lahko uveljavljajo, kakor njihovi svojci, tudi če so po nezgodi odšli iz Argentine v Jugoslavijo ali se naselili v katerikoli tretji državi. Obe državi si nudita, v kolikor gre za izvajanja te pogodbe in obvestila naslednikov medsebojno pomoč, da se slika vprašanja čimprej rešijo.

III.

V letu 1928. je bila sklenjena in podpisana pogodba o socialnem zavarovanju z Nemčijo. Naša država jo je uzakonila leto kasneje. Obe konvenciji sta stopili v veljavo z izmenjavo not v Belgradu 30. septembra 1929.

Prav za prav sta dve pogodbi. V prvi so ob razloženi pogoji za zaposlitev jugoslovanskih sezonskih poljedelskih delavcev v Nemčiji, v drugi pa določbe glede izvajanja reciprocitete za vse vrste socialnega zavarovanja. Sezonske poljedelske delavce nabira in vrši posredovanje na nemški strani nemška delavska centrala, pri nas pa javne borze dela. Najemanje teh delavcev se vrši na podlagi delovne pogodbe, katero sestavi odbor za gozdarstvo in kmetijstvo pri državnem zavodu za posredovanje za delo. Besedilo pogodbe je konvenciji priloženo. Druge pogodbe, katere bi se sklepale z jugoslovanskimi sezonskimi delavci, so brez veljave, v kolikor bi šle na škodo delavcev od pogodbe, ki je pravno priznana in priložena navedeni konvenciji. To pogodbo morajo delavci lastnoročno podpisati. Nabor delavcev se vrši le v skupinah. Vode partij, ki bi kršili pogodbo, ne dobe v prihodnji sezoni več zaposlitve v Nemčiji. Nemška delavska centrala sprejema delavce na meji. Ob prehodu jih pregleda in cepi, ako pa so bolni in nesposobni, jih je odpredati nazaj v domovino. Delavci morejo biti zaposleni samo pri delodajalcih, ki so jih najeli. Le v izjemnih primerih se dovoli izjema, da jih more zaposliti drug delodajalec, vendar se delovni pogoji ne smejo poslabšati.

Jugoslovanski sezonski delavci uživajo glede zaštite javnega skrbstva, ureditve delovnih pogojev in poravnanih sporov isto zaščito kot nemški delavci, v kolikor nemški zakoni za tuje državljane ne določajo kaj drugega. Stanovanja teh delavcev morajo tako v zdravstvenem kot npravnstvenem oziru po vsem odgovarjati. Delovna pogodba, ki je precej obširna, vsebuje 10 točk. V glavnem določa: trajanja delovnega razmerja, delovni čas z odmori, prazniki (nedeljsko službo božjo, ki se jim mora omogočiti), plače, ki se izplačujejo tedensko, prejemke v naravi in stanovanju, potne stroške, delovne orodje, npravno vedenje in predčasno razvezo pogodbe, bolniško zavarovanje,

zaščito in reševanje pritožb in poravnavanje sporov.

Druga pogodba ima določilo, da se jugoslovanski državljani v Nemčiji in obratno nemški v Jugoslaviji izenačujejo z domačimi delavci, kakor tudi nameščenci glede prejemkov, ki izvirajo iz zavarovanja zoper bolezen, nezgode, onemoglost, dalje pokojninsko zavarovanje nameščencev in rudarskega zavarovanja pri bratovskih skladnicah in nemškega zavarovanja rudarjev.

Glede zavarovanja delavcev za onemoglost, starost in smrt se bo razširilo načelo vzajemnosti, čim bo to zavarovanje izvedla Jugoslavija. (Ker je bilo že izvedeno, ta ovira odpade.) Ob izvajanju zavarovanja se uporabljajo zakonski predpisi zavarovanja one države, v kateri se je bolezen ali nezgoda pripetila, ustrezno razmerju med prispevnimi časi, do katerih ima zavarovani delavec ali nameščenec pravico v domači državi, ali zakonov v državi pogodnici, v kateri je bil zaposlen.

Ti predpisi veljajo tudi za zavarovanje zoper nezgode, ki se pripete v kmetijstvu, kolikor spadajo kmečki obrati po zakonih obeh držav pod obvezno zavarovanje zoper nezgode. Poleg tega pa tudi takrat, kadar je to v korist jugoslovanskim kmečkim delavcem ali njih svojcem.

Zavarovalni zavodi obeh držav nudijo drug drugemu pravno pomoč, prav tako, kakor če bi šlo za izvajanje lastnega socialnega zavarovanja.

Konzularni predstavniki obeh držav so pooblašteni zastopati delavce in nameščence svoje države pri oblasteh in sodiščih socialnega zavarovanja. Isto velja tudi za osebe, katerim je ena izmed držav poverila zaščito svojih izseljencev.

Ako odide oseba, ki je bila zavarovana, iz ozemlja ene države, more nadaljevati svoje zavarovanje pri zavodu ene ali druge države pogodnice. S prestatkom obveznosti zavarovanja se nadeje iz zavarovanja ne morejo ohraniti s plačevanjem priznane. Pri rudarskem zavarovanju ožive pravice zavarovanja, katere so zaradi daljše prekinitve prenehale, ako so vplačani prispevki za zavarovanje najmanj zopet za 36 mesecev, t.j. za tri leta.

Ti dve pogodbi se tudi izvajata. Tako gre vsako leto v Nemčijo več tisoč kmečkih delavcev iz Prekmurja. Prav tako pa prejema okrog 150 delavcev pokojnine in nezdodne rente iz Nemčije. Nekateri med njimi so bili zavarovani pri nas in so sedaj v Nemčiji, zato se jim pokojnine nakazujejo v Nemčiji. (Dalje prih.)

Tam, kjer mlin na veter poje

Neslišno poje, visoko poje, Rekel bi: petelin vrh cerkvenega zvonika... Tam so prostrane planjave, tu in tam majhen gozd, v sinji dalji nizki grički in lične vase, povsod pa svetlo sonce, mrzel vetrič, mnogi oblaki in sveta tišina.

Prostrana ravnina, ki ji oko komaj najde obzorje, je ob svojem času polna več stotin ovac. Predstavljam si jih: cela tropa jih ubogljivo skaklja pred pastirjem z visoko palico, z zakrivljeno. Tu in tam pokleče najpridnejše in kmalu pritičejo, veselo meketajoč. Pogledi jih po ozkem čelu in gredo vesele naprej. — Kako se pasejo na široki ravnini, ne vem. Mislim pa, da je zelo lepo: sonce in veter in dalja.

Ko pa pridejo domov, jim skrbni hlapiči že zamenjajo slamo in pripravijo vse, da čim udobneje potujejo. Pozimi jim še hrano pripravljajo: posebno repo, pomešano s plevami. In to jim dovažajo na značilnem vozu z dvema ogromnim kolesoma. Najmlajšim pa pokladajo »stortos«, preparat, ki je podoben kolačem, ko pri nas »stikveno olje« (bučino) delajo pa z zdrobi zgne-tejo v posebne okroglaste kose.

Pride kupce in kupi mnogo ovac, da jih bo čim prej za cel vagon. Kupljene na hrbtu znanu-je z velikim rdečim križem. Tedaj je ovčar še posebno vesel: tudi on dobi svoj odstotek od vsake. To veliko več založe kakor cena tistega drota, ki ga nabere iz skladov slame in letno komaj za par sto frankov proda. Tedaj pozabi na žalost, ki mu jo povzročajo

bolne ovce: čisto suhe, visoke, le tu in tam kak čop volne. Teh ne morejo strčiti kakor ostalih, ko s strojem vsak mesec narežejo toliko kilogramov goste volne.

Tudi konjev je tu več desetih. Seveda, tako prostorni dobri pašniki. In toliko prevoza, zlasti tovornega. Tega oba avta ne zmoreta, posebno še, ker je eden samo za osební pomet, za hitrejši. In še več je krav in volov: nekaj desetih jih rabijo samo za to, da dobivajo gnoj; ti so poleti in pozimi v posebnem prostoru, čisto pod milim nebom, le majhna ograja jih loči od ostalega dvorišča.

Tako je na tej bogati pristavi, kjer mlin na veter podnevi neslišno poje, ponoči pa zabri ni proizvajajo elektriko za vsa poslopja. Tudi za vodnjak, ki izgleda kakor drugi debeli »stolpe« sredi ponosnih gospodarskih poslopj.

Tu domuje dobri gospod Copel in blaga njegova žena, čeprav sta bogata. Ravno tako oba njiju sinova. Vsi delajo skupno z našimi delavci, ki jih tu služi več ko desetina, med njimi več družin, katoliških in protestantskih iz Prekmurja. Zadnjič sem blagoslovil novo katoliško: Bojncé Ivan in Margita Seredi iz Bogojince. Je že več tednov od tega, a spomin je še vedno živ in lep. Moral sem še vam povedati o tej lepi »ferme de Remicourt, par Amfontaine, département Aisne« v severni Franciji. Da bi bilo še dosti takih! le.

Jugoslavija v Braziliji

1. — Prebivam v Braziliji od Božica l. 1950. Kot mlad dijak sem šel vesele volje v to deželo, četudi si jo nisem sam izvolil. Do l. 1955. sem študiral in končno tudi učil v našiholah in gimnazijah v notranji gorati deželi Brazilije. Leta 1955. in 1956. pa sem bil v glavnem dvamilijonskem mestu Brazilije, Rio de Janeiro, kjer sem se učil in skrbel za kakih dve sto ubogih otrok tamkajšnje salezijanske rokodelske in osnovne šole. V nobenem teh krajev nisem prišel v dotiko z našimi rojaki. To leto so me predstojniki poslali v mesto Sao Paulo, da študiram bogoslovje v glavni salezijanski bogoslovski šoli, kjer nas je 80 bogoslovcev sedmih narodnosti. Jugoslovani sem edini.

Salezijanci imamo v mestu Sao Paulo precej šol in zavodov za vzgojo mladine. V enem teh deluje kot učitelj in nadzornik malih rokodelcev Slovenec Alojzij Frasa, iz Dokležovja v Prekmurju, moj tovariš in prijatelj iz otroških let. Tudi on bo v letu 1958. začel bogoslovje.

V visoki dekliški šoli sv. Neže, v tem mestu dela sestra Julija Spur s štajerskega ob Moru, redovnica Družbe hčur Marije Pomočnice, učiteljica kemije in fizike.

Gospod Jožef Šiška pa so že v visoki starosti in se nahajajo v oddaljenem svernem delu Brazilije, Porto Velho. Na severu se nahajata tudi klerika Franjo Seršen, ki bo tudi prišel študirat bogoslovje v l. 1958. in Ernest Saksida, ter sestra Marjeta Ščanar.

Torej tukaj v Sao Paulo ne poznam nikogar, ki bi se lahko že posvetil delovanju med našimi izseljenci. Seveda je velika moja želja, posvetiti se temu delu, toda za sedaj, kot učenca bogoslovja, mi je sploh nemogoče in nedovoljeno. Moje študije pa se končajo komaj konec leta 1940. Sklenila sva sicer jaz in Alojzij Frasa, da v počitnicah in v četrtkih, dan v katerem imamo prosto za izprehod, začnemo obiskovati tukaj ali tam naše Slovence v okolici, proučiva njihove položaje in si mogoče pripraviva pot za bodočnost. Toda na vsak način naši rojaki ostanejo za sedaj zapuščeni na narodnem in verskem področju. Res je, da jim je slovenska bistroumnost in lahkota, s katero se Slovence hitro nauči tuj jezik, v veliko pomoč. Znano je pa tudi, da so naši ljudje, posebno v tujini, precej bojazljivi in nujno potrebujejo voditeljev, v katere naj zaupajo. In končno tudi po mojem mašniškem posvečenju, moje delovanje med izseljenci ni odvisno toliko od mene kolikor od dovoljenja mojih predstojnikov, ki si ga na noben način ne morem zagotoviti.

Zato pa bi bilo nujno potrebno, da bi za to v domovini skrbeli, da bi prišel duhovnik, ki bo moral tudi dobro znati hrvatski jezik, in mogoče tudi učitelj, ki bi se posvetila samo skrbi izseljencev.

2. — Večkrat sem slišal govoriti o naših izseljencih, ki zapustijo domačijo in se razgube po svetu, da si zaslužijo bolj beli kruh, in še med mojimi sorodniki so nekateri v takem položaju. Tukaj v Sao Paulo sem prišel v ožje stike z njimi. Število naseljenцев v Braziliji je silno veliko. Lahko bi se imenovala dežela naseljenstva. O splošnem braziljskem naseljenstvu bom imel še priložnost Vam pisati. Dostikrat sem občudoval skrbnost različnih vlad, da zavarujejo in branijo sinove svojega naroda v tujini. In stokrat mi je prišlo pred oči vprašanje: kaj pa Jugoslavija dela za svoje otroke, ki so zapustili materino krilo? List »Rafael« mi je pokazal, da naša domovina ni pozabila na izseljenca, da se za nje zanima in deluje, posebno v nekaterih državah Evrope, v Združenih državah Severne Amerike in tudi v Argentini. Jugoslovani v Braziliji pa se mi zdijo najbolj zapuščeni.

Koliko je Jugoslovani v Braziliji, bo Rafaelova družba v Ljubljani najbrže vedela boljše, kot mi tukaj. Pred dnevi sem se o tem pogovarjal s prijateljem Alojzijem Frasom, ki se nahaja v mestu Sao Paulo že tri leta. Rekel mi je, da jih samo tukaj v mestu mora biti najbrž okoli 8.000. Po večini so Hrvatje in Primorci, precej je pa tudi Prekmurcev. Posebno veliko jih je s Krasa, iz Gorice in goriške okolice.

Poslopje naše bogoslovske šole, katere sliko Vam pošiljam na priloženi razglednici, je bilo zidano in končano v začetku tega leta, pod vodstvom Slovenca ing. Antona Kadunca. Ko sem meseca februarja t. l. obiskal že skoraj končano stavbo, sem se srečal z dvema zidarjema, uslužbencema pri g. Kaduncu, ki sta bila prišla sem po svetovni vojni iz okolice Gorice.

Med gojenci-rokodelci Alojzija Frasa sem tudi našel nekaj fantkov Jugoslovani, ki pa so žalibog skoraj popolnoma pozabili materni jezik. Neko nedeljo so priredili fantom gledališko zabavo v dvorani zavoda. Slučajno sem bil navzoč tudi jaz. Sedel sem med zadnjimi sedeži, blizu trinajstletnega fantka. Med odmorom sem ga v portugalskem jeziku vprašal:

— Kako se pa imenuješ?
— Frančišek Hofman! mi odgovori fant.
— Kje si pa doma? Ali si se rodil v Braziliji?
— Jaz stanujem v Pirituba (podmestje svetega Pavla). Rodil sem se pa v Jugoslaviji.
— V katerem mestu?
— To sem že pozabil; vem samo to, da je na Hrvaškem.

— Pa znaš govoriti hrvaško?
— Razumem zelo malo, ker sem prišel sem, ko sem bil še majhen. Slišim včasih očeta in mater med seboj govoriti v hrvaščini.

Začelo se je prvo dejanje neke vesele igre: jaz pa srečen zaradi svojega odkritja, sem se bolj približal svojemu mlademu sorojaku in mu prav na tiho zapel pod uho: »Bože pravde, ti što spase...« in ga vprašal potem, če pozna to pesem in jo razume.

— Slišal sem že večkrat očeta peti ali zvižgati to pesem, ampak jaz ne vem kaj je to!

Vidite torej, dragi rojaki, goreči domoljubi, v kakšnem zapuščenju se nahajajo naši bratje! Fantje, rojeni v Jugoslaviji, slišijo starše govoriti v domačem jeziku, ki je zanje tuj jezik! Kaj čuda torej, če se sovražniki kralja in izdajalci domovine s svojimi lažmi poslužujejo tako zapuščenega položaja v škodo in pogubo države in sodelujejo z mednarodnimi židi ter morilci kraljev in vladarjev?

3. — V kratkih besedah Vam povem, kar že gotovo veste bolj kot jaz, kar se tiče našega konzulata. Do leta 1935. vem, da smo imeli v Sao Paulo kralj. konzulat. Leta 1934. pa je prevzelo konzulatsko delo neko društvo, imenovano »Jugoslovansko podporno združenje«. Z velikim razočaranjem sem zvedel, da konzulata nimamo, »Jugoslovansko podporno združenje« pa je bilo razpuščeno, ali pa se je samo razšlo po umoru kralja Aleksandra v jeseni l. 1934. Brazilijansko orožništvo je res nekaj iskalo v tem mestu,

kaj se je pa v resnici našlo, še ne vem, in morda je to v Jugoslaviji bolj znano. Mogoče še, kakor upam kar najhitreje zvedeti, bom lahko kaj več povedal.

Pri italijanskem konzulatu sem zvedel, da imamo mi zdaj konzulat v Rio de Janeiro, drugi pa so mi rekli, da ga niti tam nimamo. Torej smo otroci brez očeta...

4. — V »Rafaelu« sem čital, kako težko mnogi Slovenci delajo v francoskih rudnikih in o silno težkem delu v Belgiji ter drugod. Večina Slovencev, posebno pa Prekmurci in Štajerci so izvrstni poljedelci in sadjerejci. Brazilija pa je zemlja za poljedelce in sadjerejce. Ker pa Braziljane ne ljubi poljskega dela, imajo tuji, posebno pridni poljedelci, krasno ugodnost za svojo srečo. Zemlja je bogata, spočita in rodovitna, samo malo truda je treba v začetku, da se zemlja reši prebogatega rastlinstva in se pripravi za seme. Tukaj pripovedujejo, da je nekoč Evropejec obiskal dom Braziljanca na deželi, in ko je videl okoli hiše vse zapuščeno in pokrito z divjo travo, se je čudil in vprašal domačina: — Čuješ, ali tukaj ne raste kukarica? — Ne, ne raste! — mi domačin odgovori mirno. — In pa krompir, grah, riž, ne raste? — Ne, ne raste! — Kaj pa trta, sadno

drevje, nič ne raste? — Nič ne raste! — je obupljivo odgovarjal človek. Evropejec pa je mislil in si belil glavo, kako more to biti, ali je zemlja prekleta, ali kaj naj bo? Sinila mu je v glavo misel... In če človek poseje in posadi... potem raste! — A, da! Potem zraste! Seveda!

Danes že Braziljanci bolj spoznavajo koliko bogastva jim nudi polje. Seveda tudi tukaj ne manjka podzemeljsko bogastvo: najbolj globok rudnik na svetu je tukaj v Braziliji: zlati rudnik Stare Gore (morro Velho), s skoraj 3000 metrov globočine. Najde se veliko železa, premoga in drugih rudnin. Ampak poljedelstvo, gozd in sadjereja imajo tako bodočnost, kakor morda nobena dežela na svetu. Braziljanci že spoznavajo to, ampak ne znajo se poslužiti priložnosti in si osvojiti tega bogastva. Oni pa tudi silno ljubijo središča in velika mesta, polje in puščava pa jih ne mikajo. Mnogim se lepše zdi pometati ulice v Rio de Janeiro, kot prijeti za plug daleč v notranjem polju. Zato pa tukajšnja vlada hoče, da pridejo sem taki tuji, ki so vajeni poljedelskega dela. Med vsemi Združenimi državami Brazilije pa je Sao Paulo najbolj bogata v plodovitosti in rodilnosti zemlji; zato je pa tudi tukaj največ naseljenцев in tujecev. Ravno to leto se obhaja tukaj petdesetletnica državnega in občinskega naseljenstva tujih delavcev v tej deželi. Priredili so zato lepo spominsko razstavo, katere kaže obilno, koliko so tuje roke koristile bogastvu in blagostanju dežele.

Dovolite, da Vam prestavim in prepisem, kar sem čital v nekem časopisu, in tudi v nekem katoliškem listu ob priliki obhajanja te petdesetletnice: »Naseljenstvo, ki nam je potrebno...« — Od leta 1908. do leta 1936. je prišlo v Sao Paulo 1.221.282 naseljenцев. Država Sao Paulo, ki je po veliki večini poljedelska, se mora zanimati za poljedelca, ki naj pride k nam skupno s svojo družino. Naseljevati moramo torej rajši delavca, ki je vedno živl na polju.

Poklici naseljenцев, ki so prišli v teku zgoraj navedenih let, se takole razdelijo:

Poljedelci	722.873 — 59,19%
Umetniki	60.865 — 5%
Razni obrtniki in drugi	437.546 — 36,82%

Odstotek poljedelcev ni premajhen, ampak bi želeli, da bi bil še večji.

Narodnosti, v odstotkih so:

Japonci	99%
Jugoslovani	95,36%
Rumenci	85,44%
Španci	78,76%

Majhen je odstotek Braziljancev poljedelcev, ki so prišli iz drugih držav sem skozi Santos: komaj 28,73%. V celoti od 125.826 novodošlih je bilo samo 36.149 poljedelcev.

»V povečanju naseljenstva ne smemo pozabiti na to glavno točko: izbire naseljenca, ki nam je najbolj potreben. Je zmerom najboljše naseljenstvo urejenih družin, ljudstva navajenega dela na polju, in ki se na polju dobro čuti. Naša zemlja, naše polje, potrebuje delavskih rok. Po mestih, vsak dobro ve, da nam dostikrat zmanjka dela.«

Kakor vidite, za kar nas Braziljanci pohvalijo, so jugoslovanski naseljenci po večini poljedelci, in to tudi hočejo tukajšnje oblasti.

Nikdo naj s tem ne sodi, da bi jaz želel veliko Jugoslovani v Braziliji. Tujina je vedno tujina. Domovina pa je samo ena. Že precej let sem zunaj domovine, ali nikdar se še nisem mogel privaditi in se tudi nikdar ne bom. Videl sem mnogo lepih krajev na svetu, ampak nikjer ne najdem lepote svoje prekmurske doline. Lepi so tuji vrtovi in patače, ampak noben vrt nima lepote ograjenega, katerega so obdelovale moje sestre in moja mati. Deroče in bistre so reke v tujini, ampak moja stara Mura je samo ena na svetu. Naj mi nikdo ne očita, da sem jaz vsaj enega Slovence povabil v tujino. Reči hočem samo, da se mi zdi vedno boljše, da naši ljudje delajo na polju, katerega so navajeni, in ki ga z vso dušo ljubijo, kakor v globokih in smrtno nevarnih rudnikih, ali v dimnatih tovarnah.

Končam to poročilo, proseč Vas, da mi oprostite silno slabo slovenščino in napake: to je

Kaj delajo naši po svetu

Nemčija

Spored za velikonočno pastirovanje v Nemčiji.

(Od 11. do 24. aprila 1938.)

Gospod misijonar pride popoldne; navadno bo začel s pridigo popoldne ob 5. uri, potem bodo litanije, blagoslov in spovedovanje. Drugi dan zjutraj bo ob 7. uri spovedovanje, ob 8. uri sv. maša, pridiga, skupno sv. obhajilo. Spodaj v sporedu je imenovan po večini samo prihod misijonarja.

Duhovni svetnik g. Drago Oberžan pride v naslednje fаре:

V Herne-Holthausen v ponedeljek 11. aprila ob 6 popoldne.

V Wanne-Unser Fritz v torek 12. aprila ob 5.

V Gelsenkirchen-Bismarck-Haverkamp v sredo 13. aprila ob 5.

V Osterfeld sv. Jožef na veliko soboto ob 5.

V Gladbeck sv. Lambert na veliko noč ob 4.

V Buer-Ludgeri v torek 19. aprila ob 5.

V Essen-Schonnebeck v sredo 20. aprila ob 5. (Tukaj bo samo popoldne.)

V Essen-Borbeck v četrtek 21. aprila ob 8.30 (sveta maša). Tam je samo dopoldne.

V Bochum-Gerthe v četrtek 21. aprila ob 5.

V Dorstfeld-podružnica v petek 22. aprila ob 5.

V Dortmund-Eving v soboto 23. aprila ob 5.

Spiritual g. dr. Anton Trstenjak (namesto g. Richterja) pride v naslednje fаре:

V Castrop-Rauxel (Habinghorst) v ponedeljek 11. aprila ob 6.

V Recklinghausen-Suderwich v torek 12. aprila ob 5.

V Recklinghausen-Erkenschwick v sredo 13. aprila ob 5.

V Hambor (Sv. Janez in druge fаре) na veliki petek ob 5. Tam ostane do srede opoldne.

V Homberg-Hochheide v sredo 20. aprila ob 5.

V Meerbeck v četrtek 21. aprila ob 5. Tam ostane do nedelje.

Zopet se bližajo dnevi božjih milosti, zopet pride čas zveličanja. Vse slovenske župljane prav pristrčno vabijo vsi župniki od zgoraj imenovanih župnij kolinske, paderbornske in münsterske škofije.

Gladbeck. — Obisk državnega zastopnika kr. konzulata v Düsseldorfu g. Leopolda Korošca pri slovenskem Društvu sv. Barbare v Gladbecku. — V nedeljo 20. marca smo imeli naš mesečni sestanek. Pred sestankom so bile večernice, katere so bile dobro obiskane. Nato smo se zbrali v naši društveni dvorani. Na povabilo predsednika g. Dobravca se je g. ataše Korošec prav rad odzval in prišel na naš sestanek ter se prepričal o našem delovanju. Pred sestankom je bil kratek razgovor z našim duhovnim vodjom pref. g. Tensundernom. Ko je stopil državni zastopnik v spremstvu predsednika in duhovnega vodja v napolnjeno dvorano, je zadonel kot pozdrav pristrčno »živijo!« Prišel je tudi pater dominikanec pref. g. Barač. Predsednik g. Dobravec je vse navzoče pristrčno pozdravil, posebno č. g. Tensunderna. S pristrčnimi besedami pa je pozdravil g. atašea Leopolda Korošca. Poudarjal je, da smo po večletnem času zopet tako veseli, ker imamo v naši sredini državnega zastopnika, ki se zanima za naše društvo. Enako pristrčno je pozdravil predsednik tudi č. g. patra Barača. Naš pevski zbor je

zapel obema gospodoma pozdravno pesem. Gospod ataše Korošec se je v prav lepih besedah pristrčno zahvalil za sprejem in pozdrav. V kratkih besedah nam je povedal svoje veselje, da je prišel na naš sestanek. Že pozdrav sam mu je dokazal, s kakšnimi ljudmi je prišel skupaj. Danes pa očitno vidi, da je vse drugače, kakor se govori. Končno pa je povedal, da je bil od vlade sem poslan za vse državljane. Mi nismo za njega tukaj, marveč je on za nas. (Tako je!) Pevski zbor je nato zapel nekaj narodnih pesmi. Duhovni vodja č. g. Tensundern je govoril o predsedniku g. Dobravcu, kako je skrben in delaven za društvo. Zaupanje vseh članov je dobil pri zadnjem obnem zborovanju, ko je bil skoraj soglasno izvoljen za predsednika. Ker pa je praznoval te dni svoj imendan, mu na tem mestu vsi pristrčno čestitamo. Naša hvaležnost naj mu velja za ves trud in delo, katerega ima. Enako je čestital tudi predsednici Bratovščine rožnega venca g. Gorše, kakor tudi vsem

ostalim Jožefom in Jožicam. Otroci družin Urh. Berlec in Kostanjevec so lepo deklamirali. Pevski zbor pa je nato zapel zdravico. Predsednik se je lepo zahvalil za vse čestitke in v kratkih besedah povedal državnemu zastopniku zgodovino društva in kar so njegovi predniki ustanovili, tega se tudi on drži in se ne umakne za nobeno ceno. Želel je, da bi zaslepljenci to sprevidele in takrat bo dana možnost, da se združimo. Č. g. pater Barač se je pristrčno zahvalil za pozdrav. Govoril je v hrvaškem jeziku. Izrazil je svoje veselje, da se je udeležil našega sestanka. Takega sestanka on še ni videl, odkar potuje med našimi rojaki v Vestfaliji. Želel je, da bi složni ostali vedno, kakor smo danes, ker to je najlepši dokaz zvestobe svojemu narodu. Po skupnih in veselih narodnih pesmih se je g. ataše Korošec poslovil z besedami, naj tako složni skupaj delujemo in zelo rad bo prišel k nam na obisk v Gladbeck. S pozdravnim »živijo!« je odšel iz dvorane in z njim tudi č. pater g. Barač. Po društvenih informacijah je predsednik zborovanje zaključil, ki bo ostalo nepozabno v našem društvenem arhivu.

Vsem rojakom doma in v tujini kakor tudi Družbi sv. Rafaela želim blagoslovljene velikonočne praznike Društvo sv. Barbare in Bratovščina sv. rožnega venca v Gladbecku.

Francija

Poročila iz Merlebacha in okolice.

Krasno spomladansko vreme je prineslo k nam tudi zopet zdravje in veselje. V celem mesecu marcu nismo imeli nobenega smutnega primera. Veliko število bolnikov je zapustilo bolnico in se veselo vračalo domov. Na pregledu 7 bolnic v moji okolici sem dobil v St. Avouldu rojaka, ki je bil ves srečen, da je zopet lahko govoril svoj rodni jezik in mi je izjavil, da že 14 let ni imel prilike govoriti s slovenskim duhovnikom. Bolnik je bil zadnji dan v bolnici in mi je z veseljem obljubil, da se za Veliko noč vidimo v Merlebachu.

V nedeljo 27. marca smo imeli priliko videti po vseh kolonijah in mestih skupine »rekrutov«, ki se po tukajšnji navadi ozaljšajo s številnimi raznobarvnimi trakovi in okraski ter z godbo in zastavo na čelu radostno kažejo ljudem, da so pripravljeni z veseljem sprejeti za nekaj časa vojaško obleko in tako darovati svoji domovini svoj prvi večji dar.

Naša in obenem poljska cerkev v Merlebachu je pred velikim popravilom. Že nekaj let se obravnava v Merlebachu vprašanje, ali naj bi se stara merlebaška cerkev, ki je sedaj določena za nas in tovariše Poljake, podrli ali pa popravila tako, kot se spodobi za hišo božjo. V prejšnjem času so nekateri ostro zahtevali, naj se podre, ko so pa sedaj videli veliko skrb zlasti naših rojakov za okrasitev te cerkvice, so tudi mestni možje postali bolj naklonjeni misli, da je treba cerkvico ohraniti in jo popraviti. Naš g. Franc — slovenski cerkvenik — pa le študira, kako bi mogli to cerkvico napraviti še bolj podobno našim prijaznim cerkvicam v domovini. Po njegovem načrtu, za katerega so se takoj navdušili tudi Poljaki, bomo sedaj napravili najprej krasen glavni oltar. Dali ga bomo preslikati, nad 60 električnih žarnic ga bo razsvetljevalo, zadaj pa bo dobil krasen žametov zastor, tako da bo ob velikonočnem Vstajenju še bolj razveselil srca naših rojakov in bo postal mogočen oltar, kot še ni bil nikdar v zgodovini te stare cerkvice. Vsa popravila pri oltarju vodi naš dober rojak g. Gradič iz Freyminga, preslikal bo pa oltar seveda Francoz, ker Slovenca slikarja nimamo nobenega. Zelo hvalevredno je, da so naši rojaki tako dobri, da so vedno pripravljene kar najbolj podpreti vse načrte za okrasitev naše cerkvice.

Rojaki iz vse okolice! Na velikonočnem Vstajenju ste vsi iskreno vabljeni! Če nam Bog nakloni lepo vreme, bomo letos — kot že več let — praznovali Veliko noč tudi z velikonočno procesijo! Na velikonočno nedeljo bodo ob pol 8. uri zjutraj zvonovi naznanili naše praznovanje, ki bo sledilo takoj za poljskim. Ob tri četrt na 8. uro se postavi procesija v red pred našo cerkvico v Merlebachu. Ob 8. uri se slovesno zapoje Aleluja, nato sledi procesija v navadnem redu: cerkvena zastava, otroci, društva, otroški pevski zbor, merlebaški cerkveni pevski zbor,

strežniki, sv. Rešnje Telo, cerkveni pevski zbor iz Jeanne d'Arca, možje in fantje, žene in dekleta. Po procesiji vsi vabljeni v cerkev, kjer bo slovesna sv. maša. Ako bo slabo vreme, se začne takoj po slovesnosti sv. maša.

Da bo velikonočno veselje kar najbolj veliko, se skrbno pripravimo na ta lepi praznik! Priprava bodi v tem, da bomo opravili dobro velikonočno sv. spoved in prejeli sv. obhajilo in da bomo na veliki teden radi prisostvovali krasnim obredom tega tedna.

Prilika za sv. spoved: a) V Merlebachu: Na veliko sredo od 4. ure dalje (popoldne) šolska sv. spoved. Vsi otroci, pridite že ta dan k sveti spovedi! Na veliki četrtek od 6. do 8. ure zjutraj: ob 8. uri slovesna sv. maša, vmes sveto obhajilo. Na veliki petek od 6. do 9. ure dopoldne. Na veliko soboto od 6. do 9. ure dopoldne in od 6. ure zvečer dalje. Na veliko nedeljo od 6. do 8. ure zjutraj. — b) v Creutwaldu: Na veliki četrtek od 3. do 6. ure popoldne. Na velikonočni ponedeljek od pol 8. do 9. ure dopoldne. — c) V Habsterdicku: Na veliki petek po poldne ob 4. uri križev pot, nato spoved do 6. ure zvečer. V nedeljo po veliki noči od pol 8. do 9. ure dopoldne, nato sv. maša. — d) V Jeanne d'Arcu: Na veliko soboto od pol 2. do pol 4. ure popoldne.

Na veliki petek in veliko soboto bo spovedoval v vseh omenjenih krajih tudi izseljenski duhovnik g. Švelec iz Aumetza.

Skupno sv. obhajilo — ne samo za otroke, ampak za vse rojake iz vseh kolonij bo na velikonočno nedeljo po procesiji med slovesno sv. mašo (po 8. uri).

Red službe božje v Merlebachu v velikem tednu: Veliki četrtek: ob 8. uri slovesna sveta maša — delitev sv. obhajila. Veliki petek: Ob 9. uri obredi velikega petka. Sv. obhajilo se ne deli. Velika sobota: Ob 6. uri zjutraj se izpostavi sv. Rešnje Telo, takoj potem (ob pol 7. uri) blagoslov ognja, vode, nato slovesna sveta maša. Popoldne ob 4. uri blagoslov velikonočnih jedi, ob 6. uri popoldne litanije Sreca Jezusovega.

Red službe božje po kolonijah: Ker je na četrto nedeljo v aprilu v koloniji v Creutwaldu slovesno sv. obhajilo Francozov in Poljakov, bo v Creutwaldu sv. maša na velikonočni ponedeljek ob 9. uri; v Habsterdicku pa namesto tretje nedelje — četrto nedeljo v aprilu ob 9. uri.

V želji, da bi vsi rojaki tu in v domovini praznovali velikonočne praznike v miru, veselju in milosti božji, želim vsem prav iskreno: Alelujo!

Stanko Grims, izseljenski duhovnik.

V prvi pomladi.

Ko ste vi v domovini praznovali in veselo slavili deviško Mater božjo, tisti lepi, najlepši »materinski dan« Marijinega Oznanjenja, smo

tudi žalosten sad tujine in da mi pomagate, da se tudi v tem poboljšam. Slovenska beseda je v tujini dragocen zaklad. Škoda, da imamo tako malo ali pa skoraj nič skrinj, v katerih se najde tak zaklad, ki so pa slovenske knjige.

Priporočam Vam celo zadevo in upam, da bomo kmalu uživali tudi tukaj boljše čase.

Alojzij Zver.

se tudi mi zbrali 25. marca v škofijski prestolnici departementa Eure v mestu Evreux. Ni nas bilo več kot deset, a kdo bi se mogel ustavljati večmesečnim prošnjam nesrečne naše izseljenke, ki jo je Francoz prisilil, da je postala nezakonska mati. Saj težko verjamem: ko je videti še kakor otrok. Kako zaupno je pripovedovala na poti s postaje: »Veste, gospod, meni se je nesreča zgodila: vértov sin me je prisilil.« Nato jo je pa na cesto vrgel »kot psac, kakor se je izrazila njena nova gospodinja, babica, ki jo je vso obupano sprejela pod streho in nato v službo, v kateri ji ne more več plačati kot 200 frankov, ki jih pa mora vse odšteti za malo »Olgice« v oddaljenem domu. Na njeno prošnjo sem ji odgovoril, da bo res najbolje, da se kmalu vrne v domovino, ker so tudi starši že privolili.

In druga toliko trpi, tudi nezakonska mati, še iz domovine. In tretja, ki ji je nezakonski otrok tu kmalu umrl.

Pravim, kdo bi se mogel ustavljati tolikim prošnjam, posebno še na »materinski dan«?

Prijazni francoski kaplan (»vicair«) je rad počakal, da so opravile spoved, nato pa mi je ministriral pri maši, med katero so te naše izseljenke tako krasno troglasno pele, da sem včasih kar moral počakati z molitvami ali pa ponavljati. Maševal sem za pokojno mater ene izmed navzočih; umrla je pred nekaj dnevi, zato je hčerka med mašo vse čas jokala.

Potem smo si ogledali dragoceno zlato cerkev v miniaturni iz ne vem katerega stoletja z reliefi iz življenja enega izmed tamošnjih škofov.

Nato pa seveda neizogibno fotografiranje in obisk stolnice (maševal sem v neki drugi cerkvi), kjer so naše tako krasno pele pred lursko Breznadežno, da so številni obiskovalci cerkve tja prihili. In v vlaklu me je pozneje neka gospa potem spoznala, da sem naihrž katoliški duhovnik, kjer sem bil v družbi tistih pevk (drugače me Francozi smatrajo za civilista ali kvečjemu protestantskega pastora, če sem uniformiran kakor katoliški duhovnik v domovini).

Ne smete se nahušati, če vam odkrijem, da sem ta dan neko nezakonsko mater spovedal celo v hotelski shrambi, ker ji gospodar ni dovolil, da bi šla v cerkev. Do mnogih pa sploh nisem prišel, ker so morali ta dan delati na polju, ker »katoliška Francija« žal tega praznika ne praznuje.

Tako, vi v domovini, blodijo moje ovce daleč naokoli, pa bi se že prej spreobrile, če bi že prej dobile domačega duhovnika.

Ivan Camplin,
izseljenski duhovnik v Franciji.

Sredpostna nedelja.

Ta nedelja je bila res vesela (»Laetare«) za naše izseljence v departementu Aube (res »jutranja zarja«). Zbrali smo se 27. marca v Longsolsu. Tu nas je pa bilo kar 20 in bi jih prišlo še več, če ne bi preteklo noč in še v nedeljo deževalo. Dva, ki sta prišla skoraj 20 km daleč s kolesi, sta se seveda morala preobleči. Je pač bil že pred vrati deževni april.

Tudi Francozov je prišlo okrog 30 (ob navadnih nedeljah jih pride 3 do 5 po izjavi tamošnjega župnika). Kako so uživali nad petjem naših izseljencev! Imeli smo namreč slovesno peto sv. mašo, kakor da bi bili doma. To domačnost so še poudarili »muškatlini« na glavnem oltarju. Petje je bilo res izborna, čeprav niti generalne vaje nismo utegnili prej imeti. Skupnega obeda žal ni bilo mogoče pripraviti, pač pa je bilo za vse preskrbljeno pri posameznih izseljencih v tisti vasi, posebno še za tistega, ki se je pripeljal v vlakom več kot 100 km daleč, pa mu na postaji dolgo niso znali povedati, kje je »naša« vas, tako da je noč prebil v nekem »skednju« na slami, ker do hiše se zaradi hudih psov ni upal. (Pa so res hudi ti psi, izvežebani za lov, s katerimi se dotični gospodarji zabavajo posebno v nedeljo: k maši seveda ne grede.) Zanimivo je, da sem bil zelo prijazno sprejet pri gospodarju, ki je prej zahteval pol franka, preden je dal »Novine Slovenske Krajine« naši izseljenci. Sedaj pa ne zahteva več, ker je Rafaelova družba oblast Slovenske Krajine obvestila o tem in je gospodar dobil opomin. Sploh mi je tamošnji župnik izjavil, da živa vera naših izseljencev čudovito vpliva na tamošnje brezverske ali vsaj mlačne župljane. Tudi gospodarji sami niso mogli prehaliti naših de-

lavcev, ki da so neprimerno boljši kot Poljaki. Našo delavko je kar imenoval »mafiller«, kot družinskega člana.

Popoldne so izseljenci sami predlagali, da bomo molili križev pot in peli litanije Matere božje. Pri križevem potu so seveda tudi naši moški šli od postaje do postaje in krepko pomagali ženskam. Fotografirali smo se pred bujnim zimzelenjem v skupinah in posamezno tolikokrat, da sem moral porabiti kar dva filma. Zaradi župnikove prijaznosti sem mogel ostati do naslednjega jutra. Se tedaj so naše izseljenke med mašo pele in bile pri sv. obhajilu: moški niso imeli »dopustac«, marveč so morali že na vsakdanje delo.

Tako vidite: vsako nedeljo nas je več in bi jih bilo še več, če bi se to takoj, ko so odšli, začelo. Je že nekaj takih, posebno če so dolgo bili sami med Francozi, da se jim je kuga mladosti že preveč zajedla v kri in meso in ne marajo več za Kri in Meso Odršenikovo niti v svetem postnem času, ko »Jezus spet z nami trpi«, kot pišejo mnogi naši, ki so do sedaj trdni v veri kljub viharjem sramotjenja ali vsaj nevere.

Ivan Camplin,
izseljenski duhovnik v Franciji.

Liévin. — Na sv. Jožefa dan je po kratki boleznj umrl rudar Juraj Lackovič, star komaj 45 let. Bil je mož poštenjak, zgledega krščanskega življenja in kot tak je tudi lepo pripravljen za večnost zapustil solzno dolino. Za njim žaluje žena in četrto otrok, ki jih je posvetil presv. Srcu Jezusovemu. Najlepše se zahvaljujejo številnim pogrebem, Društvu sv. Barbare, Bratovščini sv. rožnega venca, ki so se udeležili pogreba z zastavami in z denarno podporo prikočili na pomoč osiroteli družini. Bog jim bodi plačnik! Počivaj v miru, dragi hrvaški brat!

Fleury-Meudon. — Pred kratkim je že preteklo sedem mesecev, odkar smo se naselile slovenske šolske sestre iz Slovenske Bistrice tu v predmestju velikega Pariza, na Meudonu. Z neko prisiljenostjo smo se oklenile tujine kot svojega domačega ognjišča, da nam ni duh preveč krožil nazaj med narod naše krvi in razumevanja. Delo smo našle, zato smo se ob skrbi svojih dolžnosti zarije v pozabnost, ki je pa bila le iskra pod pepelom. Je lepo tu, vendar pa kljub temu naše misli iščejo in krožijo ob spominih okrog domovine, naših dragih, utehe, iz katere pa ni izhoda v boljše, temveč se moramo zopet oprijeti svojega položaja z ljubeznijo in vdanostjo v voljo božjo. Precej težave nam dela francoščina, kajti imamo malo časa za pouk, drugače pa pri svojih opraviilih težko pridemo v razgovor s Francozi. Rafaelov vestnik dobivamo in smo ga vesle. Če bi nam Družba sv. Rafaela odstopila en koledar za 1938, bomo zelo

hvaložne. S Slovenci izseljenci se še nismo našli. Poznamo le preč. g. Natlačena in še dva druga slovenska duhovnika, drugače smo bolj osamljene.

Zavod, v katerem delujemo, oskrbujejo oo. sv. Duha. Dečki so od starosti 6 do 20 let. Starjši, po številu 65, so gojenci vrtnarske šole, kjer se učijo teoretično in praktično. Tu so veliki in krasni vrtovi: sadonosniki, zelišča in cvetlice. Ves marec je bil zelo tople, tako da že drevje zeleni in cveti.

Ker smo že blizu lepega velikonočnega praznika, vam vse sestre iz srca, kakor tudi vsem bratom in sestram v domovini želimo vesele praznovanje.

S. M. Ambrozija Caf,
prednica.

Lens. — Pravijo, da ni pod soncem nič novega, pri nas se je pa vendarle nekaj takega zgodilo. Sredi posta, na nedeljo 27. marca, smo bili povabljeni na veliko slavnost, kjer je bila godba in ples. Toda to je vsakdanja stvar, tudi ples v postu. Kar pa se ne dogaja vsak dan, to je bila »najvišja točka te prireditve«, namreč razvitje prapora za Cankarjevo četo, ki se bori na španskih tleh za svobodo španskega in slovenskega ljudstva. Slavnost je priredilo žensko društvo proti vojni in fašizmu. Kako se to strinja z njihovim programom, da skrbje za bojne zastave, je postranska stvar. Kdo gleda v naših časih na doslednost. Kar nas je veselilo, so bili navdušeni govori za vojno in prepričanje, da bodo ti vneti govorniki gotovo z zastavo vred odšli na španska bojišča in pokazali, da niso junaki le v besedah, ampak tudi v delu. Do sedaj so namreč le druge nagovarjali za ta nevarni posel. Samo pohiteti morajo, da ne bo prepozno.

Habsterdick. — V nedeljo 27. marca so društva vseh narodnosti izkazala tamošnjima gg. župniku in kaplanu (o priliki njunega godu) čast in zahvalo za trud, ki ga imata s svojimi župljani. Razumljivo je, da tudi Slovenci nismo hoteli zaostati. To pot se je zlasti odlikovala naša mladina. Krožek vrlih slovenskih mandolinistov je odigral Triglavsko koračnico in marzurko »Zvonček«. Zatem so zapele deklice, oblečene v modra krila, rdeče jopice in bele čepice, tri narodne pesmi. »Le išči si sreče, prijatelj, drugje, ali misliš dobiti na tujem je kje?« Veliko marsikateri je hodil po svet, potem se v domovje obrnil je spet, tako so povedale učence in oči navzočih slovenskih staršev so iskale lepih spominov iz preteklosti in se obenem skrbljivo zazrele v temno bodočnost. Sledili sta dve simbolični vaji, ena dekčev s palicami, druga deklic z venčki. Grobna tišina po dvorani in čestitanje na vseh koncih in krajih je pričalo, da se Slovenci nismo slabo »odrezali«. Pa to je šele začetek našega kulturnega dela. Vse

Denarne zbirke na izseljensko nedeljo 1. 1937

župnije ljubljanske škofije

Župni uradi: Dobrnice 52, Babno polje 15, Mengeš 120, Catež pod Zaplazom 20, Borovnica 58,75, Homec 27, Šmartno pod Šmarno goro 15, Mirna peč 44,25, Hotedersica 64, Unec pri Rakeku 16,50, Ambrus 70, Koprivnik v Bohinju 20, Poljane nad Škofjo Loko 54, Tržič 100, Nevle 15, Kovor 70, Škocjan pri Turjaku 50, Hotič 19, Leskovec pri Krškem 50, Trstenik 50, St. Janž na Dolenjskem 50, Škofja Loka 158, Radovljica 100, Adlešiči 24,75, St. Vid pri Stični 105,25, Velesovo 24, Kolovrat 50, Planina pri Rakeku 70, Turjak 28, Fara 50, Vavta vas 30, rektorat uršulinske cerkve 88, ekspozitura St. Vid pri Lukovici 50, župni uradi: Zelimlje 40, Stopiče 56, Stična 57, Sorica 50, Škocjan pri Mokronogu 54, Rateče-Planica 50, Črnuče 80, Rateče 80, Bukovčica 40, Velike Poljane 10, Ježica 50, Sv. Jakob v Ljubljani 50, »Mvčice« 37,50, Gotenica 20, Begunje pri Cerknici 120, Črni vrh 50, Sela pri Šumберку 10, Banjaloka 120, Kopani 50, Besnica 25, Sv. Cirila in Metoda 250, Podbrzeje 45, Mokronog 36, St. Jošt pri Vrhniki 84, Polica 50, Gorice 29,25, Lučine 18, Stara Oselica 25, Zagorje ob Savi 44, Kamnik 125, Sulednik 96, Komenda 90, Hinje 15, Gora pri Sredozemlju 24,50, Motnik 33,25, Podzemelj 50, St. Gotard 51,25, Dobropolje 80, Blagovica 50, Sela 28, Krško ob Savi 26, Lom pri

Trziču 35, Kresnice 30, Dobrava pri Kropi 30, Stranje pri Kamniku 28, salezijanski zavod na Rakovniku, Ljubljana 165, župni uradi: Mekinje 20, Naklo 150, Grahovo pri Cerknici 32, Zaplana 11, Semič 80, Rovte nad Logatec 70, Bloke 60, Šmartno pri Litiji 118,50, Kranj 180, Sveti Gregor 60, Roh na Dolenjskem 40, Osilnica 15, Dovje 110, Vič 200, Trebelno 25, St. Ožbalt 5, Tunice 40, Moravče 56, Mozelj 39, Vrhnika 65, Ovsiše 27,25, Sv. Trije kralji na Vrhu 20,25, Mošnje 10, Zapoge 37, duhovniški uradi: Bevk 27, Olševak 40, Hrastje pri Kranju 35, župni uradi: Dole pri Litiji 40, Sv. Lenart 30, Sv. Gregor 50, Kočevje 25, Skarjučna 25, Sv. Trojica v Trziču 43, Krize 70, Sodražica 81, Zagradec 24, Radovica 8,50, Sv. Trojica pri Cerknici 30, Ljubljana-Trnovo 100, Sv. Lenart nad Škofjo Loko 50, Spodnji Brnik 40, Krašnja 50, Struge 19,75, Sora 75, Kočevje 35, Šmihel pri Novem mestu 50,50, Stari trg ob Kolpi 16, Gor. Logatec 90,25, Boh. Bela 20, St. Rupert 28,50, Šenčur 47, Sv. Trojica pri Mokronogu 12,50, Šmarje 40, Dob 80, Mirna 41,50, Kranjska gora 112,50, Javor pod Ljubljano 19, Nova Oselica 21,50, Domžale 124, Žužembek 80, Zeleznički 20, Breznica 100, Stara Loka 120, St. Jakob ob Savi 51,50, Dol pri Ljubljani 58 dinarjev.

kaj drugega boste videli na binkoštni ponedeljek, zato vas še sedaj prav lepo vabimo.

Creutzwald. — Po vseh večjih kolonijah imajo svoje pevske zборе, pri nas pa ne, in vendar imamo tudi mi nekaj pevskih moči. Žene in dekleta bi tako rade prepevale in tudi kak bas bi se morda dobil. Le zakaj smo ravno mi tako zapušteni? Tako sem večkrat modrovala sama pri sebi. Pa dobimo nekega dne vse presenečene vabilo našega g. izseljenskega duhovnika in našega slovenskega učitelja, naj gremo pomagat cerkvenemu pevskemu zboru, ki je tedaj obstajal samo iz šolskih deklic in še teh je bilo malo. Menda se takrat, ko so nas hodili fantje snubiti, nismo bile tako vesele. Pridno smo začele hoditi k vajam. Že dvakrat smo zapele pri naši sv. maši. Vsak, ki nas je slišal, pravi, da takega petja še ni bilo v Creutzwaldu pri slovenski službi božji. Nekaj bi že resnice, saj veste, da ljudje rajši »tadlajo« kakor hvalijo. Prevzetne pa ne bomo zaradi tega, saj vemo, da nam je glasove dal naš Stvarnik, pesmi nas je pa naučil pevovodja. Kaj bi se torej postavljale? Te vrstice sem napisala samo zato, da bi dobile še kaj pomočnik, predvsem pa pomočnikov, kajti še veliko lepše bi bilo, če bi se še kak lep bas oglasil.

Cerkvena pevka iz Creutzwalda.

Aumetz. — Nekateri že skrbijo, če bo letos kaj s skupnim izletom v domovino. Da ne bo nepotrebnega izpraševanja, naj bo že sedaj sporočeno, da se bomo lahko za tri tedne peljali domov, in sicer od 22. avgusta do 12. septembra. Več za enkrat ni mogoče povedati. Kdor misli iti, naj že sedaj na to misli in denar na stran daje. Točna cena in drugo bo razglašeno pravočasno.

Švelc, izseljenski duhovnik.

Občni zbor Jugoslovanske vzajemnosti. Dne 20. februarja smo se polnoštevilno zbrali pri Globokarju na Marini k občenemu zboru naše zveze. Takoj po otvoritvi je eden navzočih predsednikov vprašal, kaj zveza prav za prav dela. Odgovor na to mu je dal zvezni tajnik, ki je prebral zapisnike sej, iz katerih smo razvideli, da je odbor napravil že več prošenj na naše oblasti glede podpore, glede delavske pogodbe med našo državo in Francijo. Posebno je bila poudarjena zahteva po novem učitelju, ki ga neobhodno potrebujemo, če nečemo, da se nam naša mladina popolnoma ne potuji. Če smo do sedaj naleteli na gluha ušesa, in tega kriva zveza, ampak naše oblasti, ki še danes podpirajo razne »sazaveze«, ko še nikdar niso ne videli in ne slišali, da so kaj pametnega ukrenili v korist narodni in izseljenski stvari. Nasprotno, njihovi člani so danes po vseh mogočih taborih, samo tam jih ni, kjer bi morali biti po svojih pravilih.

V Jugoslovanski vzajemnosti včlanjena društva pa delujejo že desetletja v podpornem, narodnem in kulturnem oziru. Poglejmo je na Aumetz, koliko prireditve smo že imeli v dvanajstih letih. Prav tako plodonosno deluje vsa leta na Marini, Tikhnu, Moutiersu in sploh povsod, kjer so naša društva. Kljub temu nas naše oblasti malo ali nič ne poznajo, saj nismo nikjer še omenjene vredni, kaj šele podpore.

Ne bomo pa zato seveda obupali, dasi bomo vedno poudarjali, da nas krivica boli. Na občenem zboru smo sklenili, da ne odnehamo, dokler ne prepričamo naših oblasti, da smo tudi mi Jugoslovani, ki imamo dolžnosti pa zato tudi pravice. Delali bomo tudi vnaprej v korist naših izseljencev in naše domovine, posebno pa bomo z vsemi močmi podpirali izseljenskega duhovnika g. Švelca, ki se mu imamo zahvaliti, da nas naša mladina na prireditvah razveseljuje s petjem, telovadbo, godbo, deklamacijami itd.

Članom posmrtninske blagajne Jugoslovanske vzajemnosti se sporoča naslednje: Ker je pobiranje prispevkov združeno s precejšnjimi stroški in je tudi zamudno, so se za posamezne kolonije dobili zaupniki, ki bodo v svojem okolišu za božji lon pobirali prispevke in oddajali skupni blagajni.

Za Aumetz: Pišler Andrej (za Auglen le Tiche: Miklavčič Franc); za Volmérange les Mines: Tomaž Pajntar (za Marino: Zupan Ivan); za Tikne: Radič Jožef (za Moutiers: Šmuc Alojzij); za Ste Marie aux Chenees: Kenk Ignacij (za Giramont: Guzelj Anton in Cerin Karel, za Mourières in Piennes: Semrov Anton).

Lutterade. — Pri nas v Lutterade se je v letosnjem društvenem gibanju pričelo zopet novo življenje. Društvo sv. Barbare vodi letos sledeči odbor: predsednik Simončič Franc, tajnik Grobelnik Lovrenc in blagajnik Jazbec Mihael. Društvo je priredilo za predpust lepo uspel družinski večer. Malo poštene zabave nam ne škoduje. Castiti pater Teotim je pri tej priliki žel mnogo pohvale, naj si bo kot duhovni ali kot pevovodja. Tega slovenskega večera se je udeležil tudi zvezni predsednik g. Josip Hladin, za kar smo mu zelo hvaležni. V kratkem in jedrnatem govoru je omenil pomen slovenskih večerov, in se spomnil tudi naše domovine. S trikratnim »Živel kralj Peter!« je zaključil svoj govor. Večer je bil zelo dobro obiskan in je potekel v najlepšem razpoloženju. Sedaj pripravljamo za materinski dan. Upamo, da bo s pomočjo in dobro voljo društvenih članov tudi ta prireditev dobro uspeša. — Pravi, da kdor trka, da se mu odpre — in trkali in prosili smo toliko časa, da se nam je ustreglo. In tako imamo sedaj zopet redno slovensko službo božjo. Članstvo se je v zadnjem času pomnožilo za lepo število in še vedno prihajajo v naše največje veselje. Zaradi tega so zopet oživele naši odseki. Tamburaški odsek vodi g. Garber Gottfried. Dramatiko je prevzel g. Markovšek Franc.

Holandija

Pri pevskem odseku ureja z dirigentom č. p. Teotimom g. Alojzij Knez. Kolesarje pa ima v skrbi g. Martine Franc. Mnogo dela nas še čaka, a hvala Bogu, da tudi dobre volje ne manjka. Slišali smo, da dobimo v Holandijo učitelja. To je naša največja želja in potreba. Veselimo se že, če se to uresniči. Mnogo bi še ohranili pri naših malih, če dobimo našo narodno šolo.

Chevremont. — Odsek bivšega pevskega društva »Slavček« v Eygelshoven obhaja letos 10. julija desoletnico. Ob tej priliki se bo vršila slovenska pevska tekma, na katero ljudno vabimo vsa jugoslovanska pevska društva tudi iz sosednjih držav Nemčije, Belgije in Francije. Vsako pevsko društvo, ki se bo tekme udeležilo, prejme: 1. spominsko diplomu, 2. nagrado najmočnejše društvo, 3. nagrado, katero društvo bo najlepše zapelo, kar bo ocenil za to to določeni strokovnjak. Katero društvo na to reflektira, lahko še vežba dve poljubni pesmi, ena bo pa obvezna, katero bomo takoj razposlali, čim dobimo točno število prijavljenih pevskih društev, in po številu posameznih glasov. Vse tozadevne informacije se dobe pri podpisnem.

Pevovodja Franc Beline, Vinkerstr. 50, Chevremont, Holland.

Kotiček izseljenske mladine

Izseljenska mladina pripoveduje

Slovenska šola v Merlebachu v Franciji.

Ob ponedeljkih in četrtnih imamo dečki slovensko šolo. Naša dolžnost je, da gremo radi v slovensko šolo, saj se učimo tam materinega jezika. Bral sem, da je rekel pokojni škof Slomšek, da je materinski jezik največja otrokova dota. Prav nič ne vemo, če bomo lahko ostali vedno v tujini, zato se moramo pridno učiti slovensčine. Želo žalostno bi bilo, če bi kdaj prišli domov, pa ne bi znali naše govorice.

Lansko leto sem potoval s starši v domovino. Pri vič v življenju sem videl njene krasote. Videl sem, da je mama imela prav, ko mi je večkrat pripovedovala, kako lepa je naša domovina.

Nikoli ne bom pozabil lepih trenutkov, ki sem jih doživel ob prihodu k Mariji Pomagaj na Brezjah. Dobro mater vseh Slovencev bom ohranil vedno v svojem srcu.

Radovedno so me gledale tete in strici, sestrične in bratranci, ko sem stopil v njihovo hišo. Gotovo so mislili, da ne znam nič slovenskega. Ko so pa videli, da znam govoriti in da jih razumem, so se razveselili.

Kje sem se pa naučil slovensčine? Najprej pri starših, potem pri naših gg. izseljenskih duhovnikih, sedaj pa smo tako srečni, da smo dobili slovenskega učitelja g. Jankoviča.

Cigava krivda bi bila sedaj, če se ne bi prav dobro naučil govorice svoje ljube matere? Samo moja krivda bi bila. Po vsej pravici bi mi rekli ljudje, da sem lenuh. Tega imena pa ne maram, saj vem, da »lenega« čaka strgan rokav, palca beraška, prazen bokav, zato bom pridno hodil v slovensko šolo in najraje govoril po slovensko.

Koci Ivan iz Merlebacha.

Slovenska šola v Tucquegnieux-u

(Ta članek zaradi pomanjkanja prostora šele zdaj priobčujemo. G. Jankovič je zdaj v Merlebachu.)

V Tucquegnieux-u smo tako srečni, da imamo poleg francoske šole tudi slovensko šolo. Ker so kolonije Tucquegnieux-a daleč druga od druge, zato nas poučuje g. Jankovič v treh krajih: Tucquegnieux-mesto, T. kolodvor in T. Marine. Največ slovenskih šolskih otrok obiskuje šolo v T. Marine (30), v T. kolodvor 21, v T. mesto pa 11. Šolo imamo včasih dvakrat, včasih trikrat na teden.

Gospod Jankovič hodi poučevati slovenske

otroke še v te kraje: Piennes (16 km od našega mesta), Mancieul (5 km), Montiers (12 km). V Giramontu (20 km) pa mu pomaga naša rojakinja Anica Zupanova. Večkrat gre tudi gospod Jankovič v Aumetz (15 km), kjer pomaga izseljenskem duhovniku.

V slovenski šoli se učimo verouka: slovenskih molitev, slovenske spovedi, zgodb sv. pisma in katekizma. Učimo se slovenskega čitanja in pisanja, petja, zgodovine in zemljepisja naše domovine. V govornih vajah nas pa navaja gospod učitelj k pravilnemu izražanju v materinem jeziku.

Nihče ni primoran obiskovati slovenske šole. Vendar skoro vsi starši radi pošiljajo svoje otroke v slovensko šolo. Tudi otroci zelo radi obiskujejo slovenski pouk.

Želim le, da bi nam domovina poslala še več učiteljev, kajti na stotine slovenskih otrok je v Franciji, ki bi se radi učili materinega jezika, pa ni nikogar, ki bi jih učil.

Domov bi šel rad

Letos bo naš izseljenski duhovnik organiziral izlet v domovino.

O, kako rad bi šel pogledat naše lepe slovenske kraje!

Videl bi najvišjo goro Jugoslavije — Triglav. Videl bi naš najlepši kraj — Bled, o katerem pravi pesnik Prešeren, da je podoba raja.

Videl bi slovensko božjo pot — Brezje. Videl bi največje slovensko mesto — belo Ljubljano.

Morda bi se peljal celo v jugoslovansko prestolnico — Beograd.

Vse to in še mnogo prelepega bi videl, vse to je naša domovina.

A kaj morejo vse moje želje, vse moje vroče hrepenenje po domovini.

Saj se ne morejo izpolniti...

Predaleč si, ljuba domovina! Dve veliki deželi sta med teboj in mojo tujo poljano.

Oče ob svojem težkem delu ne zasluži toliko, da bi mogel dati sinu za pot denarja.

Pa vendar ne bom opustil te srčne želje, vročega hrepenenja.

Poslal ti bom vroče pozdrave po svojih srečnih tovariših, ki bodo gledali lepoto tvojih trat in gora in belih mest, ki bodo srečno stiskali roke svojih sorodnikov.

O, domovina!

Še nekaj let, pa bom velik. Služit bom šel. O, tedaj bom imel denar, denar za vsakdanji kruh, in denar za pot v domovino.

Tedaj boš sprejela, o domovina, svojega sina v naročje, svojega sina, ki te ni pozabil v tujini.

Mogoče boš imela tudi zanj zopet košček kruha, da bo ostal pri tebi.

Ce ne, mu boš dala novega poleta, da ti bo služil, četudi v tujini.

To so utripi slovenskih otrok v tujini. Maršikaj beremo med vrstami, kar bi besede težko povedale.

Otroci že precej vedo o domovini, saj jim o njej pripovedujejo starši, pripovedujeta jim o njej tudi izseljenski duhovnik in učitelj; o njej slišijo tudi v društvih. Vendar malo je otrok, da bi jo videli v tistih letih, ko je srce prosto in tako sprejemljivo za vse lepo, da sence ne vidi in jih niti ne more slutiti oziroma dojeti. To otroško srce čuti utripe, ko prestopa meje, njemu so cvetovi naših poljan drugačni od cvetov na tujih poljanah, vse lepši, kar pravičljivi. Naša polja so lepša, bogatejša, žito na njih je kar zlato. In naše gore — kako ga vabijo, od tam bi premeril njegov pogled vso domovino, s Triglava gleda v svojih sanjah ču-

dovite kraje. Ob gorskih jezerih bi skoro še videl vile na trati. Otroku je pot v domovino velikansko doživetje, prav najlepši spomin.

Koliko deklet in fantov bi rado pohitelo v domove svojih staršev, a od leta do leta odlagajo to pot, morda že od otroških let. Koliko se jih bo vrnilo, a kako malo bodo doživeli to domovino. Skoro tujec bo v njej, ne bo se ogrel zanjo, zapet jo bo zapustil z mislijo: Grem, tam imam vsaj kruh, doma ga nimam. Kaj mi pomagajo vse lepe besede — četudi o domovini.

Mladini moramo utreti pot v domovino, ne enkrat, večkrat se mora vrniti med nas. V domovini mora nabrati novih moči, svežih sil in novega poleta, da bo močna za delo v tujih rojih, za delo med tujimi stroji, dokler ne najde mesta oziroma kruha v domovini.

Mladina v domovini naj pomaga svojim bratom v tujini. Izseljenska zbornica naj ustanovi »Mladinski izseljenski sklad«, v katerem naj zbira mladinske prispevke za izseljensko mla-

dino. S temi prispevki bi krili stroške, da bi moglo vsaj nekaj otrok iz tujine preživeti mesec ali dva počitnic v domovini.

Tudi izseljenci v tujini naj bi oskrbeli »Mladinski sklad«, s prispevki bi omogočili podpore tistim otrokom, ki bi radi šli v kraje svojih staršev, a nimajo nič ali pa premalo sredstev.

Vsako leto mora izseljenska mladina v domovino! S tem, da približamo izseljensko mladino domovini, izpolnimo lepo nalogo izseljenskega vprašanja.

„Vi, ki ste seme izkrovačnega naroda, mislite le eno: Kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti, vso svojo ljubezen in vse svoje srce posvečali naši jugoslovanski državi, za njen procvit, kulturo in blagostanje!“

Dr. Janez Eo. Krek

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem **življenjska zavarovanja** v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo i. t. d.

V posebnem „KARITAS“ oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji ljudska življenjska zavarovanja, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).

Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepo in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice

iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi DOMOLJUBA v Ljubljani

*Prijatelj
izseljencev je*

GLASNIK

presv. Srca Jezusovega

ki obiskuje vsak mesec v velikem številu naše izseljence širom po svetu. — Kjer ga še ne poznate, ga takoj naročite. Ne bo Vam žal! Stane doma 16 Din, za inozemstvo protivrednost 25 Din (v tuji valuti)

Vsak naročnik dobi brezplačno v dar koledar, lepe slike in mesečno prilogo Bengalski Misijonar

Pišite takoj na naslov: Uprava »GLASNIKA«, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9 (Jugoslavija, Slovenija)